
Underviseres holdninger til engelsk som undervisningsprog

– en spørgeskemaundersøgelse på Københavns Universitet

Christian Jensen
Lars Stenius Stæhr
Jacob Thøgersen

Med bidrag fra Jimmi Østergaard Nielsen

Center for Internationalisering og Parallelsproglighed
Københavns Universitet
2009

Revision 12. november 2009, kl. 16:30

Underviseres holdninger til engelsk som undervisningsprog
– en spørgeskemaundersøgelse på Københavns Universitet

Udgivet i 2009 af:

Center for Internationalisering og Parallelsproglighed,
Københavns Universitet
<http://cip.ku.dk/>

Undersøgelsen er udført af en arbejdsgruppe i CIP:

Anne Sofie Jakobsen
Christian Jensen
Jimmi Østergaard Nielsen
Joyce Kling Søren
Lars Stenius Stæhr
Jacob Thøgersen
Pete Westbrook

Rapporten er forfattet af:

Christian Jensen
Lars Stenius Stæhr
Jacob Thøgersen

Med bidrag fra Jimmi Østergaard Nielsen

Dette dokument er optimeret til skærmlæsning.
Tænk venligst på miljøet inden du printer.

This document is optimized for on-screen reading.
Please consider the environment before printing it.

Indhold

English summary	v
Dansk resume	viii
1. Indledning.....	1
1.1. Baggrund for undersøgelsen	1
1.2. Formålet med undersøgelsen	2
2. Metode.....	4
2.1. Spørgeskema	4
2.2. Teknisk afvikling	5
2.3. Respondenter	5
2.4. Analyse og præsentation af resultater	8
3. Holdninger til engelsk som undervisningssprog	9
3.1. Ansættelsessted (fakultet) og holdninger til engelsk som undervisningssprog	17
3.2. Andel af undervisning på engelsk og holdninger til engelsk som undervisningssprog.....	23
3.3. Alder og holdninger til engelsk som undervisningssprog	27
4. Selvvurderet engelskkompetence	32
4.1. Ansættelsessted (fakultet) og selvvurderet engelskkompetence.....	33
4.2. Andel af engelsksproglig undervisning og selvvurderet engelsk	35
4.3. Alder og selvvurderet engelsk	36
5. Problemer med undervisning på engelsk	39
5.1. Ansættelsessted (fakultet) og problemer med engelsk	43
5.2. Andel af engelsksproglig undervisning og problemer med engelsk.....	46
5.3. Alder og problemer med engelsk.....	49
Bibliografi.....	52

English summary

The use of English as the medium of instruction is on the rise at Danish universities. This increased use of English at universities has resulted in a debate – not just in the university sector, but also in the media and in Parliament.

Themes in the debate

Five significant themes can be derived from this debate. The first theme can be described as pro-English: there are merits associated with the increased use of English as an element in the ever increasing internationalization of (Danish) higher education. This increased use of English makes it easier to recruit the best international lecturers and students and therefore elevates the level of instruction. This increased use of English also provides graduates with greater opportunities in an increasingly international – and English speaking – marketplace. Then, three separate but still related opposing themes can be identified, i.e. themes which are more sceptical about the increased use of English. The first of these relates to Danish society at large. An increased use of English in higher education may result in difficulties for the general public in keeping abreast of scientific advancements. The second opposing theme is related to domain loss. As more and more people are educated through the medium of English, they may find it more difficult to discuss their field in Danish. In the long term, the increasing use of English may mean that Danish can no longer be used to disseminate or discuss academic subjects because the discipline specific terminology will be neglected and will not develop. The third opposing theme focuses on the concern that an increased use of English in the classroom will negatively affect the quality of instruction because neither the Danish lecturers nor the Danish students are working to their full potential since English is a foreign language for both parties. Instruction may be less precise or teaching methodology may be compromised. In addition to the pro-English theme and the three opposing themes, a fifth and final theme in the debate focuses on the question of who decides which language is to be used in the university sector. Is this a question for individual universities to address, or is this up for public debate to be decided by elected politicians?

Method

Although this topic has been debated at universities, in the press and in the Danish Parliament, no one has systematically considered the attitudes and opinions of those employed in the university sector. This is what this study strives to do.

The study is based on a survey which was electronically distributed in the summer of 2009 to all teaching staff at the University of Copenhagen. In the survey, teaching staff were asked to take a position on a number of statements that stem from the five themes outlined above:

- Theme 1: Increased use of English in higher education impedes knowledge dissemination to the public
- Theme 2: Teaching through English results in a reduced learning outcome for the students
- Theme 3: Increased use of English in higher education threatens Danish as an academic language

Theme 4: An increased amount of English-medium teaching leads to higher academic standards and improved competitive capacities internationally

Theme 5: Decisions regarding language of instruction should be made by the universities.

Respondents were then requested to evaluate their own English proficiency skills and answer a series of questions related to the various potential problems that could arise from teaching through the medium of English. These potential problems were divided into: a) problems concerning language deficiencies when teaching, b) problems concerning a lack of language precision and accuracy and c) problems concerning a general lack of ability to discuss the discipline in English.

Background variables utilized in the study were: place of employment (which faculty), age and teaching load in English. This report presents the main findings. First the overall results will be presented, followed by differences by faculty, age groups and lecturers with various teaching obligations in English.

Attitudes among academic staff at the University of Copenhagen

Theme 1: Regarding the questions concerning knowledge dissemination to the public, there is broad agreement that Danish researchers must disseminate their findings in Danish, and slightly less agreement that it is a problem if Danish does not develop as an academic language. Respondents are divided as to whether Danish students should be taught through Danish and if the use of English in the classroom will inhibit knowledge dissemination (Table 3.1).

Theme 2: Respondents agree to a great extent that not all lecturers are prepared to teach through the medium of English and that students learn best when they are taught through their mother tongue. However, the respondents were essentially divided on the question concerning the extent to which the academic level falls when teaching is conducted through a foreign language or if this results in a greater difference in overall academic level (Table 3.2).

Theme 3: The respondents tend to agree that it is important to continuously develop Danish academic terminology, and to a lesser degree that Danish is threatened as an academic language. A majority agree that English terminology is more developed in their fields than Danish terminology (Table 3.3).

Theme 4: The respondents tend to agree that it is necessary and desirable to increase the number of courses offered in English. However, they are split regarding whether courses offered in English lead to higher academic levels (Table 3.4).

Theme 5: There is overwhelming agreement that universities should make decisions about language choice themselves (Table 3.5).

Attitudes within subgroups

Responses to the first four themes can be defined as either English positive or English critical. Respondents affiliated to the Faculty of Humanities and the Faculty of Theology, and to a lesser extent the Faculty of Health Sciences, were most critical of the use of English, whereas those affiliated with the Faculty of Pharmaceutical Sciences and

the Faculty of Science, and to a lesser extent the Faculty of Life Sciences, were the most positive (Tables 3.6, 3.7, 3.8, 3.9).

The same four themes result in a clear picture when it comes to the relationship between attitudes and teaching load in English: the greater the teaching load in English, the more positive the respondents are to English (Tables 3.11, 3.12, 3.13, 3.14).

The relationship between age and attitude is equally clear: the younger the respondents, the more English positive they are (Tables 3.16, 3.17, 3.18, 3.19).

The responses to the questions in theme 5, responsibility for decision making, did not result in any clear correlations with faculty affiliation, age or teaching load (Tables 3.10, 3.15, 3.20).

Self-assessment of English proficiency

The respondents generally assess their English skills to be strong. On the four different skills, between 20 % and 50 % evaluated their English to be at the highest level of a 6-point scale – most in regard to their receptive skills, i.e. reading and listening comprehension; fewer in relation to their productive skills, i.e., speaking and writing (Table 4.1).

There is a fairly clear relationship between self-assessment of academic English and teaching load in English: the more teaching respondents have in English, the greater the likelihood that they assess their English as strong (Table 4.3).

The issue of age results in similar results; the younger the respondents, the greater the likelihood that they assess their skills as strong, though with the greatest degree of difference between the youngest (under 30 and 30-40) and the rest, while there is little difference between respondents from 41 and up (Table 4.4).

Problems teaching in English

Respondents with a teaching load in English of 10 % or more were asked to respond to a series of questions focused on potential problems that can result when teaching in English.

The respondents report, to a very strong degree, that they do not experience problems teaching in English. Overall, approximately 75 % disagree that problems arise, while for some questions this result is up to 90 % (Tables 5.1, 5.2, 5.3). The areas with the greatest degree of agreement (although still quite low) were in relation to how to activate students, how to find appropriate vocabulary in a teaching situation and whether teaching in English demands more preparation time.

The relationship between teaching load in English and problems teaching in English is that the greater the teaching load in English, the lower the agreement that problems exist (Tables 5.7, 5.8, 5.9).

The relationship between age and problems teaching in English is systematic but nonlinear. The youngest and oldest respondents disagree most with the statements on the survey regarding problems when teaching in English (Tables 5.10, 5.11, 5.12).

Dansk resume

Engelsk bliver i stigende grad brugt som undervisningssprog på danske universiteter. Den øgede brug af engelsk på universiteterne har medført en del debat – ikke kun på universiteterne, men også i medierne og i Folketinget.

Temaer i debatten

I debatten kan man udpege fem temaer med særlig prægnans. Det første tema kan beskrives som engelskpositivt. Det fremhæver fordelene ved øget brug af engelsk som et element i den stadig øgede internationalisering af (danske) højere uddannelser. Ved at øge brugen af engelsk bliver det lettere at rekruttere udenlandske undervisere og studerende og dermed højne niveauet på uddannelserne. Samtidig øger brugen af engelsk de danske kandidaters muligheder på et stadig mere internationaliseret – og engelsksproget – arbejdsmarked. Tre andre temaer kan beskrives som engelskkritiske. De tre er uafhængige, men dog sammenknyttede. Det første af disse drejer sig om hensynet til den danske offentlighed. Når engelsk bruges i stadig højere grad på universiteterne, kan det medføre at befolkningen får sværere ved at følge med i hvad der sker. Og når flere og flere uddannes på engelsk, kan det betyde at de får sværere ved at tale på dansk om deres fag. Det andet engelskkritiske tema er hensynet til *domænetab*, dvs. at den øgede brug af engelsk vil betyde at dansk på længere sigt ikke vil kunne bruges til at formidle og diskutere videnskabelige emner fordi fagsproget glemmes og ikke udbygges. Det tredje engelskkritiske tema handler om at konsekvensen af øget brug af engelsk kan medføre at undervisningens kvalitet falder fordi hverken danske undervisere eller danske studerende arbejder fuldt kompetent på engelsk som er et fremmedsprog for dem. Dels kan undervisningen blive mindre præcis, dels kan overgangen til engelsk få konsekvenser for de pædagogiske metoder i undervisningen. Ud over det engelskpositive og de tre engelskkritiske temaer kan man udpege et femte. Dette sidste tema i debatten er spørgsmålet om hvem der skal træffe beslutningerne vedrørende sprogvælg på universiteterne. Er det et spørgsmål som universiteterne som selvejende institutioner selv må tage stilling til, eller er det en samfundsbeslutning som skal træffes af folkevalgte politikere?

Metode

På trods af at debatten har været levende på universiteter, i aviser og i Folketinget, har ingen sat sig for systematisk at undersøge universitetsansattes holdninger til spørgsmålene. Det er det denne undersøgelse ønsker at gøre.

Undersøgelsen er baseret på et spørgeskema som i sommeren 2009 blev sendt elektronisk til alle undervisere på Københavns Universitet. I spørgeskemaet blev underviserne bedt om at tage stilling til en række udsagn som fordelte sig inden for de nævnte fem temaer:

- Tema 1: Øget brug af engelsk på universitetet hæmmer informationsspredningen til samfundet
- Tema 2: Undervisning på engelsk fører til ringere udbytte for de studerende
- Tema 3: Øget brug af engelsk på universitetet truer dansk som videnskabsprog
- Tema 4: Øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne

Tema 5: Beslutningen om undervisningssprog skal træffes på universiteterne

Derudover blev deltagerne bedt om at vurdere deres egne engelskkompetencer og endelig svare på en række spørgsmål som på forskellig måde afdækkede potentielle problemer med at undervise på engelsk. Disse potentielle problemer blev underinddelt i følgende kategorier: a) problemer med sprogligt overskud i undervisningen, b) problemer med sproglig præcision og korrekthed og c) problemer med generelt fagligt overskud på engelsk.

Som baggrundsvARIABLE i undersøgelsen bruges ansættelsessted (fakultet), alder og andel af deltagerens undervisning som gennemføres på engelsk. I det følgende præsenteres undersøgelsens hovedresultater. Først gennemgås svar for hele stikprøven, derefter forskelle mellem fakulteter, aldersgrupper og undervisere med forskellig andel undervisning på engelsk.

Holdninger blandt KU's ansatte

Tema 1: På spørgsmålene om informationsspredning til samfundet er der stærk enighed i at danske forskere skal formidle på dansk og overvejende enighed i at det er et problem hvis dansk ikke videreudvikles som videnskabssprog. Respondenterne er delt med hensyn til om danske studerende skal undervises på dansk og om det vil hæmme vidensspredningen at der undervises på engelsk ([tabel 3.1](#)).

Tema 2: Der udtrykkes stor enighed i at ikke alle undervisere er i stand til at undervise på engelsk og i at studerende lærer mest når de bliver undervist på deres modersmål. Til gengæld er respondenterne nogenlunde delt på spørgsmål om hvorvidt det faglige niveau generelt falder når der undervises på et fremmedsprog eller om det fører til større niveauforskelle ([tabel 3.2](#)).

Tema 3: Respondenterne er i overvejende grad enige i at det er vigtigt at videreudvikle dansk fagterminologi, og i lidt mindre grad enige i at dansk er truet som videnskabssprog. Et flertal er enige i at det engelske fagsprog er mere udviklet inden for deres felt ([tabel 3.3](#)).

Tema 4: Respondenterne er i overvejende grad enige i at det er nødvendigt og ønskværdigt at øge udbuddet af kurser på engelsk. På spørgsmålet om hvorvidt øget kursusudbud på engelsk fører til højere videnskabeligt niveau, er respondenterne delt ([tabel 3.4](#)).

Tema 5: Der er altovervejende tilslutning til at universiteterne selv skal bestemme deres sprogvalg ([tabel 3.5](#)).

Holdninger hos undergrupperinger

På de fire temaer der kan defineres som enten engelskpositive eller engelskkritiske, dvs. tema 1 til 4, viser respondenter tilknyttet HUM og TEO fulgt af SUND sig som de mest engelskkritiske og respondenter tilknyttet FARMA og NAT fulgt af LIFE som de mest engelskpositive ([tabel 3.6](#), [3.7](#), [3.8](#), [3.9](#)).

På de samme fire temaer er der et entydigt billede når det kommer til sammenhængen mellem holdning og andelen af undervisning på engelsk: jo større andel af deres undervisning der foregår på engelsk, des mere engelskpositive er de ([tabel 3.11](#), [3.12](#), [3.13](#), [3.14](#)).

Et lige så entydigt billede gælder sammenhængen mellem alder og holdninger: jo yngre respondenter er, des mere engelskpositive er de (tabel [3.16](#), [3.17](#), [3.18](#), [3.19](#)).

På spørgsmålene i tema 5 om beslutningsansvaret finder vi ikke nogen entydig sammenhæng med hverken fakultetstilknytning, alder eller undervisningsandel på engelsk (tabel [3.10](#), [3.15](#), [3.20](#)).

Selv vurderet engelskkompetence

Respondenterne vurderer generelt deres engelsk som meget højt. Med hensyn til de fire sproglige færdigheder vurderer mellem 20 % og 50 % deres engelsk på det højeste niveau på en sekspunktsskala – flest i forbindelse med de receptive færdigheder, læse- og lytteforståelse, og færre i forbindelse med de produktive færdigheder, tale og skrive (tabel [4.1](#)).

Der er en nogenlunde klar sammenhæng mellem vurdering af fagligt engelsk og undervisningsandel på engelsk: jo mere undervisning respondenterne har på engelsk, des større er sandsynligheden for at de vurderer deres engelsk helt i top (tabel [4.3](#)).

Med hensyn til alder gælder en lige så klar sammenhæng: jo yngre respondenterne, des større er sandsynligheden for at de vurderer deres engelsk i top, dog med de største forskelle mellem de unge (under 30 og 30-40) og resten, mens der ikke er klare forskelle mellem respondenter fra 41 og op (tabel [4.4](#)).

Problemer med at undervise på engelsk

De respondenter der havde 10 % eller mere af deres undervisning på engelsk, blev bedt om at svare på en række spørgsmål der drejede sig om potentielle problemer med at undervise på engelsk.

I langt overvejende grad angiver respondenterne at der ikke er nogen problemer med at undervise på engelsk. Generelt er ca. 75 % uenige i at der optræder problemer, og på nogle spørgsmål er op imod 90 % uenige (tabel [5.1](#), [5.2](#), [5.3](#)). De steder hvor der er størst enighed (selv om kun et mindretal er enige) er på udsagnene om at involvere de studerende, at finde det rigtige ord i en undervisningssituation, samt at det kræver mere forberedelsestid at undervise på engelsk.

Sammenhængen mellem undervisningsandel på engelsk og problemer med undervisning på engelsk er at jo højere andel undervisning på engelsk, des færre er enige i at de oplever problemer (tabel [5.7](#), [5.8](#), [5.9](#)).

Sammenhængen mellem alder og problemer med undervisning på engelsk er systematisk men ikke ligefrem. Der er færrest blandt de yngste og de ældste der er enige i at de oplever problemer (tabel [5.10](#), [5.11](#), [5.12](#)).

1. Indledning

1.1. Baggrund for undersøgelsen

Engelsk bliver i stigende grad brugt som undervisningssprog på danske universiteter. Ifølge rapporten "Sprog til tiden" var ca. en fjerdedel af alle universitetsuddannelser engelsksprogede i 2007 (Kulturministeriet 2008: 42). Udviklingen ses tydeligst på de "våde" fag og på handelshøjskolerne, og det er især kandidatuddannelserne og masters-programmerne der afvikles helt eller delvist på engelsk. På Københavns Universitet har man besluttet at oprette 15-20 toårige engelsksprogede kandidatuddannelser under navnet COME, "Copenhagen Masters of Excellence". Navnet afspejler formålet der er beskrevet således i KU's strategi, Destination 2012: "Formålet er at styrke KU's chancer for at kunne tiltrække flere fremragende udenlandske studerende. Uddannelserne vil tillige sikre, at KU kan udfordre og fastholde de allerdygtigste studerende i Danmark" (Destination 2012: 31). Der er altså indirekte tale om at man vil sikre den højeste kvalitet ved at anvende engelsk som undervisningssprog. Oprettelsen af disse programmer, hvoraf de første otte blev lanceret i september 2009, er et led i internationaliseringen af universitetet.

Den øgede brug af engelsk på universiteterne har dog medført en del debat – ikke kun på universiteterne, men også i medierne og (bl.a. i foråret 2009) i Folketinget. De der generelt har udtalt sig mest positivt om den øgede brug af engelsk, fremhæver oftest, som i ovenstående, hensynet til internationalisering af uddannelserne. Det fremføres at kandidater i dag skal orientere sig mod et globalt arbejdsmarked, og at det derfor er essentielt at studerende i deres studietid vænner sig til at bruge engelsk som arbejdssprog. Samtidig fremhæves det at kvaliteten vil hæves når universiteterne kan tiltrække de bedste udenlandske studerende og forskere. I den sammenhæng skal det også nævnes at det frie europæiske marked for højere uddannelse som ønskes indført med den såkaldte Bologna-proces, næsten forudsætter at undervisningen gennemføres på et fælles europæisk uddannelsessprog. Kun på den måde kan man opnå idealet om at studerende rejser på kryds og tværs af Europa for at sammensætte deres egen uddannelse af de bedste programmer. Endelig kan der, i en mere lokal kontekst, være et økonomisk incitament for universiteterne til at tiltrække udenlandske studerende, især ikke-europæiske studerende.

Andre har derimod fremhævet de omkostninger der kan være, ved at man skifter fra dansk til engelsk som undervisningssprog. Her synes der at være tre uafhængige men beslægtede temaer der dominerer debatten. For det første nævnes hensynet til den danske offentlighed. Når forskningen formidles til samfundet, skal det kunne foregå på dansk, således at information om den sidste nye forskning ikke er forbeholdt danskere med særligt gode engelskkundskaber. Og bekymringen går her på at brugen af engelsk i undervisningen, sammen med den altdominerende brug af engelsk i forskningspublikationer, vil føre til mindre dansksproget formidling af viden. En del af denne formidling af viden sker jo netop gennem uddannelse af kandidater.

For det andet udtrykker nogle debattører frygt for at begrænsning i brug af dansk som videnskabssprog kan føre til *domænetab*, dvs. at dansk på længere sigt ikke vil kunne bruges til at formidle og diskutere videnskabelige emner. Her er der altså fokus på hensynet til sproget selv og til de funktioner vi kan og vil bruge sproget til. Enkelte

sprogforskere har endda nævnt at sådanne indsnævring af et sprogs funktionelle domæner skridt for skridt kan føre til sprogdød, så der til sidst ikke er flere domæner hvor folk bruger dansk, og dansk er dermed ”ædt” op (Haberland, Henriksen, Phillipson og Skutnabb-Kangas, 1991).

Endelig er der udtrykt bekymring for at undervisning på et sprog som i de fleste tilfælde hverken er underviserens eller de studerendes modersmål, kan føre til dårligere indlæring af det faglige indhold. Med hensyn til underviserne går bekymringen dels på om de er i stand til at formidle viden lige så præcist som på deres modersmål, dels på om de er i stand til at benytte de samme pædagogiske metoder, fx dialogbaseret undervisning, som de normalt bruger og som normalt antages at være mere sprogligt udfordrende end fx forelæsning. Hvad angår de studerende, handler bekymringen ikke kun om hvorvidt de har tilstrækkelige receptive engelskkundskaber til at udtrække et budskab fra en forelæsning eller anden forklaring i undervisningen, men også om hvorvidt deres færdigheder mht. produktion og interaktion er tilstrækkelige til at de kan og tør deltage aktivt i undervisningen (Airey & Linder, 2007; Airey, 2009).

Debatten har, som nævnt ovenfor, ikke kun været ført i universitetskredse og i medierne. Spørgsmålet om undervisningssprog har også været genstand for betydelig politisk opmærksomhed. Folketinget nedsatte i 2007 et udvalg der skulle undersøge om der var behov for at lave en sproglov. Udvalget blev bedt om at give en status på flere områder, bl.a. ”dansk på de videregående uddannelser og i forskningen, herunder spørgsmålet om faglig terminologi”. Af udvalgets rapport, ”Sprog til tiden”, fremgår det at de ikke mener at der er behov for en egentlig sproglov på næsten alle de områder der dækkes i rapporten. På et enkelt område var der dog udbredt uenighed i udvalget, nemlig på universitetsområdet (Kulturministeriet, 2008: 128). Dansk Folkeparti fremsatte i 2008 et lovforslag der skulle ”forpligte de videregående uddannelsesinstitutioner til at udforme undervisningsmateriale, ansættelsesvilkår og henvendelser (også) på dansk”. Forlaget vandt først støtte fra Socialdemokraterne, SF og Enhedslisten, mens regeringen og Det Radikale Venstre var imod. Efter et par dages mediestorm trak Socialdemokraterne sig lidt tilbage, og forslaget kom ikke videre. Sagen viser dog hvor stor folketingspolitisk bevågenhed universiteternes sprog har.

Denne opmærksomhed fra politisk side har ført til at vi kan tilføje endnu et tema til debatten om undervisningssprog på universiteterne, nemlig hvem der skal træffe afgørelsen om hvad der er det mest hensigtsmæssige sprog: studienavn eller institutter, ledelserne på de enkelte fakulteter eller universiteter eller politikere/Folketinget?

Vi har altså identificeret i alt fem temaer i debatten: ét tema der generelt fremhæver de positive sider ved øget brug af engelsk som undervisningssprog (internationalisering), tre temaer der peger på potentielle problemer med henholdsvis formidling af viden, domænetab for dansk sprog og dårligere undervisning, samt et tema der måske hverken er ”for” eller ”imod” øget brug af engelsk, men handler om hvem der skal bestemme.

1.2. Formålet med undersøgelsen

På Center for Internationalisering og Parallelsproglighed (CIP), som er et forsknings-, kursus- og resursecenter på KU, har vi bemærket at selv om enkelte forskere og undervisere har deltaget i debatten, så er der ikke foretaget nogen samlede, eller større, undersøgelser af hvordan underviserne på universitetet forholder sig til spørgsmålet om undervisningssprog. Det er muligt at emnet har været debatteret på berørte institutter,

men vi kender ikke til redegørelser fra hele fakulteter eller samlet for KU – dette på trods af at underviserne, sammen med de studerende, er de primære interessenter i denne sammenhæng. Det er dem der har den største og mest direkte erfaring med konsekvenserne, og det er samtidig dem der i praksis implementerer de beslutninger om undervisningssprog som træffes. Vi har derfor ment at det var af særlig interesse at undersøge hvordan denne gruppe forholder sig til debatten. For yderligere at nuancere debatten har vi suppleret informationerne om holdninger med oplysninger om undervisernes engelsksproglige kompetencer og om i hvilken grad de oplever problemer med brug af engelsk i undervisningen eller i anden faglig sammenhæng. Disse oplysninger siger, om end indirekte, noget om hvor parate underviserne føler sig til at omstille sig til engelsk som undervisningssprog, og om med hvilken succes omstillingen forløber.

Disse emner er centrale for CIPs virke og formål, som bl.a. er beskrevet i vores værdigrundlag på følgende måde:

CIPs formål er at levere et fagligt og praktisk underlag, der på bedst mulig vis kan understøtte Universitetets parallelsprogspolitik [...]. På basis af forskningsindsatsen bliver CIPs rolle at kvalificere diskussioner og beslutninger vedrørende sprog gennem at levere empirisk viden, der er så robust, at repræsentanter for alle relevante holdninger kan se deres interesse i at forholde sig til den.

(URL: <http://cip.ku.dk/om/vaerdigrundlag/>)

Vi har således tre formål med undersøgelsen, som alle er tæt knyttet til værdigrundlaget:

- at afdække hvordan undervisere forholder sig til forskellige aspekter af spørgsmålet om engelsk som undervisningssprog ved KU
- at tilvejebringe solid viden som kan anvendes som grundlag for fremtidige beslutninger om undervisningssprog på KU
- at få en indikation af de erfaringer undervisere har med at undervise på engelsk, og de udfordringer de selv oplever i den forbindelse.

2. Metode

2.1. Spørgeskema

Skemaet falder i tre sektioner i denne rækkefølge:

- Holdninger til brug af engelsk som undervisningssprog
- Biodata (stillingsbetegnelse, fakultet, alder, køn, modersmål)
- Selvevaluering af engelskkompetence og oplevede problemer med brug af engelsk i undervisningen

Skemaets holdningsdel tager udgangspunkt i de seneste års debat vedrørende brug af engelsk som undervisningssprog ved de danske universiteter. Center for Internationalisering og Parallelsproglighed (CIP) har indsamlet artikler om sprogdebatten fra de større danske medier i perioden fra 2007-2009. Ud fra denne artikeldatabase er udtrukket udsagn og formuleringer vedrørende brugen af engelsk som undervisningssprog. Det er disse udsagn som i tilpasset form bliver brugt i spørgeskemaet. Spørgeskemaet er derfor baseret på udtryk for holdninger, som allerede har været nævnt i den sprogpoltiske debat. Ved at stille spørgsmål, der tager udgangspunkt i debatten, er det muligt at undersøge undervisernes holdninger til de temaer der har været behandlet i medierne.

Som beskrevet i indledningen, var det muligt at identificere fem temaer i debatten, og disse danner rammen om spørgeskemaets holdningsdel, som søger at afdække undervisernes holdninger til følgende fem spørgsmål:

- Kan øget brug af engelsk på universitetet hæmme informationsspredningen til samfundet?
- Kan undervisning på engelsk føre til ringere udbytte for de studerende?
- Truer brug af engelsk på universitetet dansk som videnskabssprog?
- Fører et øget udbud af undervisning på engelsk til højere niveau og bedre international konkurrenceevne?
- Skal beslutningen om undervisningssprog træffes på universiteterne eller af en anden instans?

De fem temaer bliver behandlet særskilt i denne rapport, og spørgsmålene der hører under hvert enkelt tema, bliver præsenteret i kapitel 3.

Spørgsmålene i den sidste del af spørgeskemaet, der omhandler selvvurderet engelskkompetence og oplevede problemer med undervisning på engelsk, er skrevet med udgangspunkt i den aktuelle faglige viden om problemer ved overgang til at undervise på et fremmedsprog (Klaasen, 2001; Airey, 2009) og med henblik på at belyse eventuelle sproglige problemområder (ordforråd, udtale, grammatik). Kun ansatte, som i spørgeskemaet angav, at mere end 10 % af deres undervisning foregik på engelsk, blev bedt om at besvare disse spørgsmål.

For at undgå, at spørgsmålenes rækkefølge skulle påvirke besvarelserne, blev spørgsmålene randomiseret både i holdnings- og selvevalueringsdelen. Hver enkelt

respondent fik altså vist spørgsmålene i en ny, tilfældig rækkefølge, når han eller hun åbnede spørgeskemaet.

Respondenterne havde mulighed for at besvare spørgeskemaet i enten en dansk eller engelsk version. I denne rapport er svarene på den danske og engelske version af skemaet analyseret samlet, hvor det er muligt og hensigtsmæssigt. I de tilfælde hvor besvarelsenerne ikke behandles samlet, er dette angivet.

Hele spørgeskemaet blev afprøvet i en pilottest, hvor en gruppe af ansatte af forskellig alder, fra forskellige stillingskategorier og ligeligt fordelt på køn besvarede spørgsmålene mens de kommenterede både form og indhold i skemaet. På baggrund af pilottesten erstattede eller reviderede vi enkelte udsagn.

2.2. Teknisk afvikling

Undersøgelsen blev gennemført ved hjælp af spørgeskemaprogrammet ”SurveyXact” (<http://www.surveyxact.dk/>). Undersøgelsen er gennemført fuldstændigt anonymt, og det er således ikke muligt at henføre besvarelser til bestemte navngivne deltagere.

Kommunikationsafdelingen ved KU påtog sig på vegne af CIP at udsende en mail til alle ansatte med undervisningsforpligtelse og en gyldig KU-mailadresse, i alt ca. 4300 personer. Denne mail indeholdt en kort beskrivelse af undersøgelsens formål (på dansk og engelsk) samt et link til spørgeskemaet¹. CIP havde ikke adgang til listerne med e-mailadresser, og da besvarelsen af skemaet foregik helt anonymt uden registrering af hvem der havde svaret, var det ikke muligt at udsende en påmindelse til de personer der ikke havde udfyldt skemaet efter en bestemt periode.

Undersøgelsen blev igangsat torsdag d. 4. juni og havde svarfrist fredag d. 12. juni, hvor CIP lukkede for adgang til skemaet.

2.3. Respondenter

Der er indkommet besvarelser fra i alt 1104 respondenter, hvilket giver en svarprocent på 25,7 %. Dette er antallet af respondenter der svarede på alle spørgsmål indtil et foruddefineret gennemførelskriterium, nemlig holdningsspørgsmål og biodata. Spørgsmål der lå senere end dette punkt, dvs. selvevaluering af engelskkompetencer og oplevede problemer med brug af engelsk i undervisningen, er besvaret af lidt færre respondenter.

Fordelingen af respondenter synes generelt at være repræsentativ for universitetsansatte undervisere på en række parametre. Alle otte fakulteter er repræsenteret i et forhold der svarer godt til fakulteternes størrelser. Med hensyn til fordeling på stillingskategorier er der en overrepræsentation af lektorer og en underrepræsentation af ph.d.-studerende blandt respondenterne. Hvad angår køn og alder har vi ikke de relevante tal for populationen, men fordelingen i stikprøven synes ikke at afvige markant fra hvad vi ville forvente i gruppen af undervisere på KU (jf. undersøgelse af kønsfordelingen på danske universiteter, Videnskabsministeriet, 2009: 27). I tabel 2.1 – 2.4 nedenfor er vist fordelingen af respondenter på fakultet, stillingskategori, alder og køn.

¹ Enkelte respondenter rapporterede om problemer med at åbne linket til spørgeskemaundersøgelsen. Disse personer fik tilsendt et nyt link og havde således mulighed for at besvare skemaet.

Tabel 2.1. Fordeling af respondenter på ansættelsessted (fakultet)

Ansættelsessted	Antal	Procent
Det Biovidenskabelige Fakultet (LIFE)	190	17,2
Det Farmaceutiske Fakultet (FARMA)	40	3,6
Det Humanistiske Fakultet (HUM)	224	20,3
Det Juridiske Fakultet (JUR)	77	7,0
Det Naturvidenskabelige Fakultet (NAT)	265	24,0
Det Samfundsvidenskabelige Fakultet (SAMF)	86	7,8
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet (SUND)	210	19,0
Det Teologiske Fakultet (TEO)	12	1,1

Tabel 2.2. Fordeling af respondenter på stillingskategori.

Stillingsbetegnelse	Antal	Procent
Professor	142	12,9
Lektor	444	40,2
Adjunkt	63	5,7
Postdoc	85	7,7
Ph.d.-studerende	192	17,4
Videnskabelig assistent/forskningsassistent/amanuensis	17	1,5
Deltidslærer (Ekstern lektor/undervisningsassistent)	138	12,5
Anden stillingsbetegnelse	23	2,1

Tabel 2.3. Fordeling af respondenter på alder.

Aldersgruppe	Antal	Procent
Under 30	111	10,1
30-40	360	32,6
41-50	259	23,5
51-60	221	20,0
Over 60	153	13,9

Tabel 2.4. Fordeling af respondenter på køn.

Køn	Antal	Procent
Mand	712	64,5
Kvinde	392	35,5

Omkring 82 % af respondenterne har dansk som modersmål, ca. 4 % har engelsk som modersmål, mens de resterende 14 % har angivet at de har et eller flere andre sprog end dansk og engelsk som modersmål. Tilsvarende har ca. 88 % valgt at besvare den danske udgave af spørgeskemaet, mens 12 % har besvaret den engelske udgave. Der er mindre grupper af såvel personer med dansk som modersmål der har besvaret den engelske udgave (14), som personer med engelsk som modersmål der har besvaret den danske udgave.

Der er en del variation i hvor stor en andel af respondenternes undervisning der foregår på engelsk. Som det fremgår af tabel 2.5, har omkring 40 % svaret at 0-10 % af deres undervisning foregår på engelsk. I denne gruppe må der være en del der aldrig underviser på engelsk. Da vi var interesserede i selvoplevede erfaringer og ikke i formodninger, er denne gruppe ikke blevet bedt om at besvare spørgsmål der handler om erfaring med brug af engelsk i undervisningen. Det samme forbehold stillede vi ikke mht. holdninger til engelsk som undervisningssprog. Her er alles holdninger lige interessante uanset hvor meget erfaring de har med at undervise på engelsk.

Tabel 2.5. Fordeling af respondenter i forhold til andel undervisning på engelsk (N = 1043 på dette sted i spørgeskemaet).

Andel	Antal	Procent
0-10 %	457	43,8
10-20 %	121	11,6
20-30 %	69	6,6
30-40 %	42	4,0
40-50 %	69	6,6
50-60 %	46	4,4
60-70 %	31	3,0
70-80 %	48	4,6
80-90 %	38	3,6
90-100 %	122	11,7

2.4. Analyse og præsentation af resultater

I de følgende tre kapitler beskriver vi undersøgelsens hovedresultater med hensyn til holdninger til engelsk som undervisningssprog (kapitel 3), undervisernes selvvaluerede engelskkompetencer (kapitel 4) og oplevede problemer med brug af engelsk i undervisningen (kapitel 5). For hvert af disse emner beskriver vi først det samlede resultat for alle respondenter, og derefter ser vi på sammenhængen med tre udvalgte baggrundsvariable: ansættelsessted (fakultet), alder og andel af undervisning på engelsk.

Analyserne baserer sig alene på deskriptiv statistik: hvert resultat vises ved angivelse i såvel tabel- som figurform af den procentvise svarfordeling på de kategorier der var opstillet i spørgeskemaet. I figurerne er svarfordelingen vist som liggende, stablede søjler hvor kategorien ”ved ikke” er udeladt.

3. Holdninger til engelsk som undervisningssprog

Deltagerne i undersøgelsen blev bedt om at forholde sig til 21 udsagn som giver udtryk for forskellige holdninger til brugen af engelsk som undervisningssprog på universitetet. Deltagerne skulle angive hvorvidt de var *helt enige*, *delvist enige*, *delvist uenige* eller *helt uenige* i udsagnene, eller de kunne vælge at placere deres svar i en *ved ikke*-kategori. De 21 udsagn som deltagerne skulle forholde sig til, repræsenterer de fem temaer som er angivet i forrige kapitel. Udsagnene fordeler sig således i følgende overordnede temablokke:

Tema 1: Øget brug af engelsk på universitetet hæmmer informationsspredningen til samfundet

Tema 2: Undervisning på engelsk fører til ringere udbytte for de studerende

Tema 3: Øget brug af engelsk på universitetet truer dansk som videnskabsprog

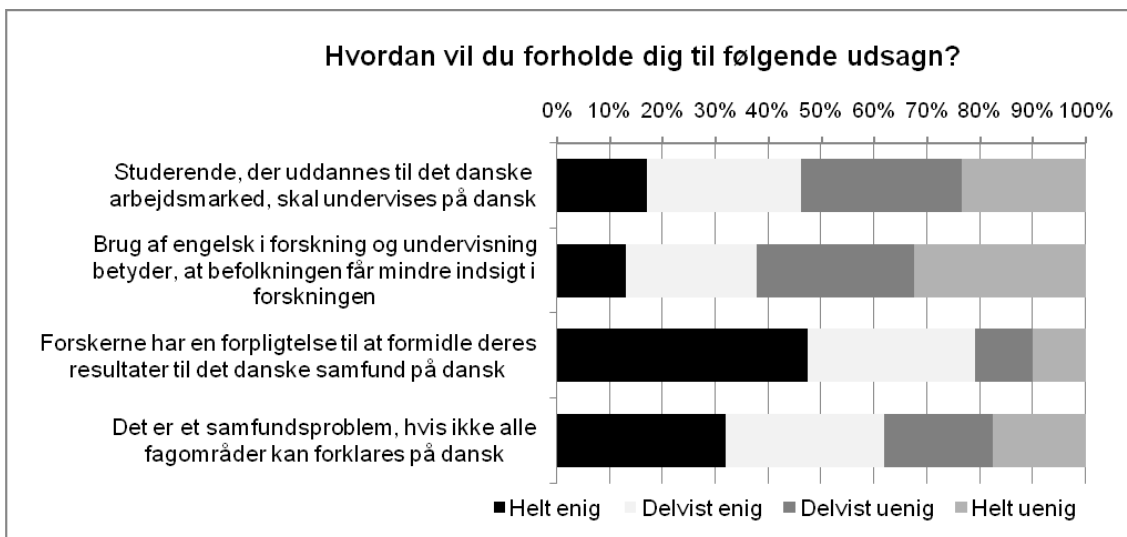
Tema 4: Øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne

Tema 5: Beslutningen om undervisningssprog skal træffes på universiteterne

I tabel og figur 3.1 til 3.5 nedenfor ses udsagnene inden for de fem temablokke, og tabellerne viser den procentvise svarfordeling for hvert af de 21 holdningsspørgsmål.

Tabel 3.1. Tema 1: Øget brug af engelsk på universitetet hæmmer informationsspredningen til samfundet (svarfordeling i procent).

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke	N
Studerende, der uddannes til det danske arbejdsmarked, skal undervises på dansk	16,6	28,4	29,6	23,0	2,4	1129
Brug af engelsk i forskning og undervisning betyder, at befolkningen får mindre indsigt i forskningen	12,5	23,6	28,6	31,2	4,2	1130
Forskerne har en forpligtelse til at formidle deres resultater til det danske samfund på dansk	46,7	31,1	10,7	10,0	1,5	1130
Det er et samfundsproblem, hvis ikke alle fagområder kan forklares på dansk	30,7	29,0	19,8	16,9	3,6	1131

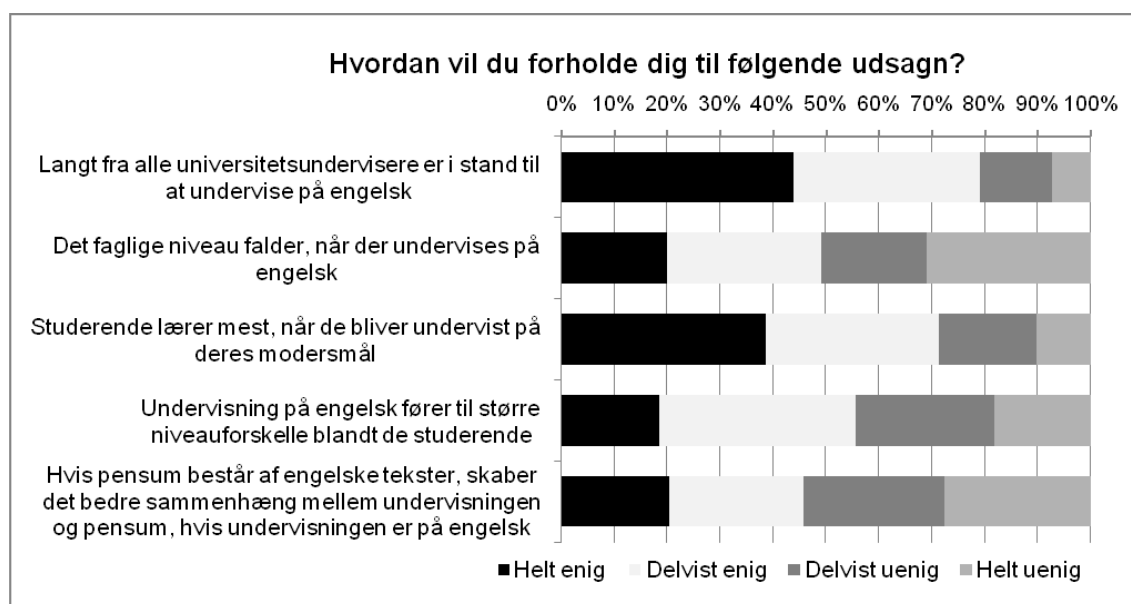

Figur 3.1. Tema 1: Øget brug af engelsk på universitetet hæmmer informationsspredningen til samfundet (svarfordeling i procent).

Hvad angår det første tema, forekommer respondentgruppen at være delt i to næsten lige store grupper på spørgsmålet om hvorvidt studerende der uddannes til det danske arbejdsmarked, skal undervises på dansk. 45 % af respondenterne er helt eller delvist enige i udsagnet, mens ca. 53 % er helt eller delvist uenige. Der er dog flere respondenter der er helt uenige i udsagnet (23 %), end respondenter der er helt enige i udsagnet (17 %). Det er ligeledes interessant at notere sig at et klart flertal af respondenterne (ca. 78 %) er helt eller delvist enige i at forskere har en forpligtelse til at formidle deres resultater på dansk til det danske samfund. En stor del af de respondenter der i øvrigt er uenige i udsagnene i dette tema, erklærer sig altså enige i at forskere skal (kunne) formidle på dansk. Ca. 60 % af respondenterne er helt eller delvist enige i at det er et samfundsproblem hvis ikke alle fagområder kan forklares på dansk, mens ca. 37 % er helt eller delvist uenige i dette udsagn. Størstedelen af respondenterne mener dog ikke at brug af engelsk i forskning og undervisning betyder at befolkningen får mindre indsigt i forskningen. Omkring 60 % af respondenterne er helt eller delvist uenige i dette udsagn, mens ca. 36 % har svaret at de er helt eller delvist enige.

Tabel 3.2. Tema 2: Undervisning på engelsk fører til ringere udbytte for de studerende (svarfordeling i procent).

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke	N
Langt fra alle universitetsundervisere er i stand til at undervise på engelsk	40,5	32,6	12,7	6,7	7,4	1130
Det faglige niveau falder, når der undervises på engelsk	19,1	28,2	19,2	29,8	3,5	1130
Studerende lærer mest, når de bliver undervist på deres modersmål	36,8	31,4	17,5	9,9	4,8	1130
Undervisning på engelsk fører til større niveauforskelle blandt de studerende	15,9	31,7	22,5	15,6	14,3	1131
Hvis pensum består af engelske tekster, skaber det bedre sammenhæng mellem undervisningen og pensum, hvis undervisningen er på engelsk	19,6	24,4	25,8	26,6	3,5	1130

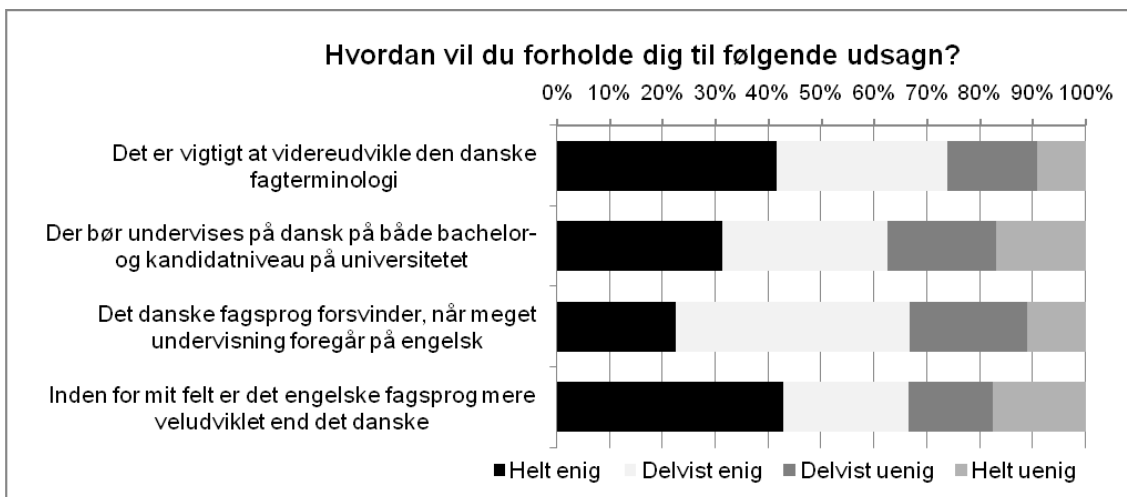
Figur 3.2. Tema 2: Undervisning på engelsk fører til ringere udbytte for de studerende (svarfordeling i procent).

Hvad angår spørgsmålene i det andet tema, som handler om hvorvidt undervisning på engelsk fører til ringere udbytte for de studerende, er det særligt interessant at 73 % af respondenterne er helt eller delvist enige i at langt fra alle universitetsundervisere er i stand til at undervise på engelsk. Dette kan selvfølgelig ikke tages som udtryk for at et flertal af underviserne ikke kan undervise på engelsk, men det viser et forbehold over

for en opfattelse af at alle universitetsforskere pr. definition kan arbejde på engelsk. På spørgsmålet om hvorvidt det faglige niveau falder når der undervises på engelsk er respondentgruppen imidlertid delt lige. Omkring 47 % af respondenterne er helt eller delvist enige i at niveauet falder, mens 49 % er helt eller delvist uenige i udsagnet. Hvis man udelukkende sammenligner andelen af helt enige og helt uenige tegner der sig et lidt andet billede. Her har ca. 30 % af respondenterne svaret at de er helt uenige i at niveauet falder når undervisningssproget er engelsk, mens kun 19 % har svaret at de er helt enige. Til gengæld mener den overvejende del af respondentgruppen at studerende lærer mest når de bliver undervist på deres modersmål. Omkring 68 % af respondenterne er helt eller delvist enige i at dette er tilfældet. Omvendt er et betydeligt mindretal, ca. 27 %, helt eller delvist uenige i udsagnet at studerende lærer mere når de undervises på deres modersmål. Det lyder måske som en modsigelse når en del af respondenterne ikke mener at det faglige niveau falder når undervisningen er på engelsk, men samtidig mener at studerende lærer mindre. Modsigelsen kan muligvis forklares ved at sige at indholdet i en forelæsning er det samme uanset undervisningssprog, de studerende tager blot mindre af det ind når det foregår på engelsk.

Tabel 3.3. Tema 3: Øget brug af engelsk på universitetet truer dansk som videnskabssprog (svarfordeling i procent).

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke	N
Det er vigtigt at videreudvikle den danske fagterminologi	40,2	31,1	16,5	8,9	3,3	1130
Der bør undervises på dansk på både bachelor- og kandidatniveau på universitetet	30,1	30,0	19,8	16,3	3,8	1108
Det danske fagsprog forsvinder, når meget undervisning foregår på engelsk	21,6	42,8	21,4	10,8	3,4	1108
Inden for mit felt er det engelske fagsprog mere veludviklet end det danske	41,5	23,1	15,5	17,1	2,8	1108

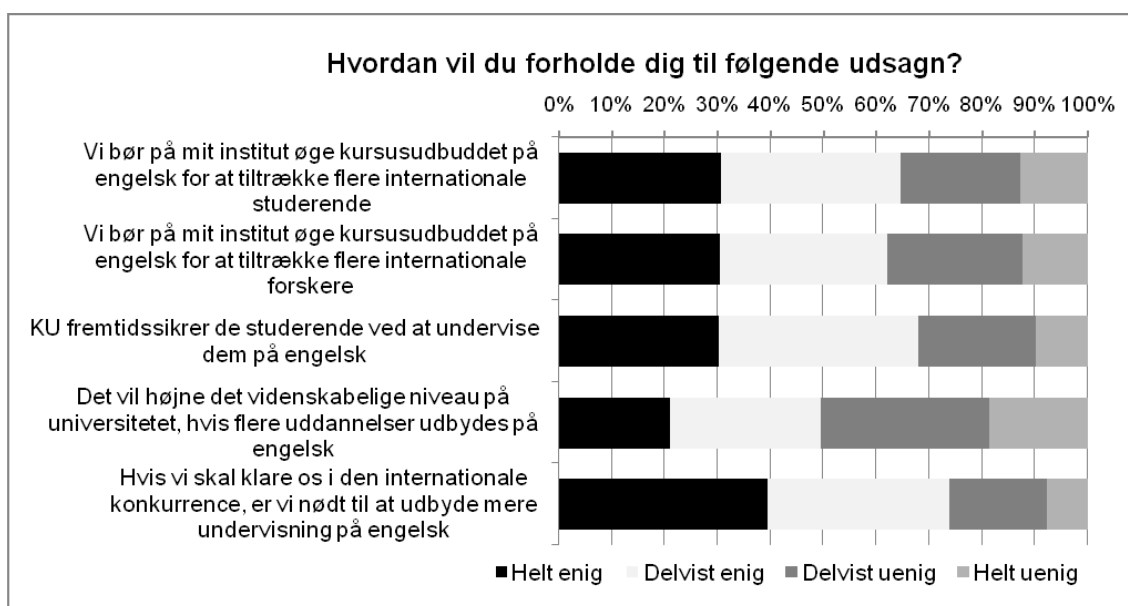

Figur 3.3. Tema 3: Øget brug af engelsk på universitetet truer dansk som videnskabssprog (svarfordeling i procent).

Spørgsmålene i det tredje tema handler om hvorvidt øget brug af engelsk på universitetet truer dansk som videnskabssprog. I dette tema har ca. 71 % af respondenterne erklæret sig helt eller delvist enige i at det er vigtigt at videreudvikle den danske fagterminologi, mens ca. 25 % er helt eller delvist uenige i at dette er vigtigt. Derudover er 64 % af respondentgruppen helt eller delvist enige i at det danske fagsprog kan forsvinde som en konsekvens af engelsk som undervisningssprog, mens ca. en tredjedel er helt eller delvist uenige i at dette vil være tilfældet. I den forbindelse er det ligeledes interessant at 65 % af respondenterne erklærer sig helt eller delvist enige i at det engelske fagsprog er mere veludviklet end det danske inden for deres fagområde. Hele 42 % af respondenterne er helt enige i udsagnet. Det fremgår således at størstedelen af respondenterne er enige i at domænetab kan ske som en konsekvens af øget brug af engelsk på universitetet, hvis domænetab defineres som manglende brug og videreudvikling af et fagsprog. Samtidig erklærer et flertal sig enige i at det er vigtigt at styrke dansks status som videnskabssprog. Derudover indikerer svarfordelingerne en opfattelse af at engelsk er et mere effektivt og nuanceret videnskabssprog end dansk.

Tabel 3.4. Tema 4: Øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne (svarfordeling i procent).

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke	N
Vi bør på mit institut øge kursusudbuddet på engelsk for at tiltrække flere internationale studerende	28,1	31,3	20,8	11,8	8,0	1130
Vi bør på mit institut øge kursusudbuddet på engelsk for at tiltrække flere internationale forskere	28,1	29,1	23,6	11,4	7,9	1107
KU fremtidssikrer de studerende ved at undervise dem på engelsk	29,2	36,6	21,7	9,5	3,0	1108
Det vil højne det videnskabelige niveau på universitetet, hvis flere uddannelser udbydes på engelsk	19,6	26,5	29,7	17,4	6,8	1108
Hvis vi skal klare os i den internationale konkurrence, er vi nødt til at udbyde mere undervisning på engelsk	37,6	32,9	17,5	7,5	4,5	1108

Figur 3.4. Tema 4: Øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne (svarfordeling i procent).

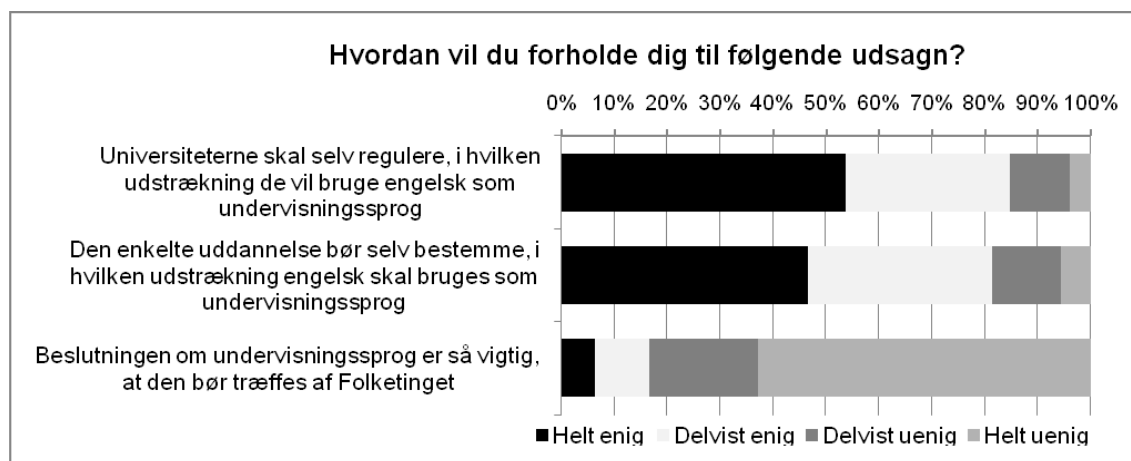
Spørgsmålene i det fjerde tema handler om hvorvidt øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne. Omkring 71 % af respondenterne er helt eller delvist enige i at universitetet er nødt til at udbyde mere

undervisning på engelsk hvis vi skal klare os i den internationale konkurrence, mens 25 % er helt eller delvist uenige i dette. Hvad angår spørgsmålene om hvorvidt man bør øge kursusudbuddet på engelsk for at tiltrække flere internationale studerende eller forskere, er mellem 57 % og 59 % af respondenterne helt eller delvist enige, mens mellem 33 % og 35 % er helt eller delvist uenige. Man kan antage at den øgede konkurrenceevne for en stor del af respondenterne er direkte sammenhængende med at tiltrække flere internationale ansatte og studerende. Men for en gruppe af respondenterne er de to ting ikke direkte sammenhængende. For disse respondenter har en del af den øgede konkurrenceevne antageligt at gøre med at øge ansatte og studerendes konkurrenceevne ved at forbedre deres engelskkundskaber, fx ved at undervise dem på engelsk. Hvor størstedelen af respondenterne således mener at mere undervisning på engelsk er nødvendig for KU's internationale konkurrenceevne og for tiltrækning af internationale forskere og studerende, så er respondentgruppen delt hvad angår spørgsmålet om hvorvidt det vil højne det videnskabelige niveau på universitetet hvis flere uddannelser udbydes på engelsk. Her er 47 % af respondenterne helt eller delvist enige i at det vil højne det videnskabelige niveau, mens ca. samme andel er helt eller delvist uenige i udsagnet.

Hvis man ser på de første fire temablokke, synes der således at være nogle interessante hovedpointer: Selvom størstedelen af respondenterne mener at de studerende lærer mest når de bliver undervist på deres modersmål, at langt fra alle universitetsundervisere er i stand til at undervise på engelsk og at dansk fagsprog forsvinder når undervisningssproget er engelsk, viser svarene samtidig at størstedelen af respondenterne er af den opfattelse at universitetet bør udbyde mere undervisning på engelsk hvis vi skal klare os i den internationale konkurrence. Der synes altså at være en udbredt erkendelse af at engelsk som undervisningssprog er en nødvendighed for et internationalt universitet på trods af at det kan medføre pædagogiske udfordringer for underviserne og læringsmæssige udfordringer for de studerende samt have konsekvenser for dansks status som videnskabssprog. Denne erkendelse af at øget brug af engelsk kan føre til domænetab, er måske samtidig grunden til at størstedelen af respondenterne ligeledes mener at det er vigtigt at videreudvikle dansk fagterminologi, og at forskere har en forpligtelse til at formidle deres resultater på dansk til det danske samfund. Det kunne ses som en implicit tilslutning til universitetets parallelsprogspolitik.

Tabel 3.5. Tema 5: Beslutningen om undervisningssprog skal træffes på universiteterne (svarfordeling i procent).

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke	N
Universiteterne skal selv regulere, i hvilken udstrækning de vil bruge engelsk som undervisningssprog	52,0	30,1	11,0	3,9	3,1	1108
Den enkelte uddannelse bør selv bestemme, i hvilken udstrækning engelsk skal bruges som undervisningssprog	44,9	33,7	12,5	5,5	3,3	1108
Beslutningen om undervisningssprog er så vigtig, at den bør træffes af Folketinget	5,9	9,7	19,2	59,1	6,0	1108

Figur 3.5. Tema 5: Beslutningen om undervisningssprog skal træffes på universiteterne (svarfordeling i procent).

Det femte tema handler om hvorvidt beslutningen om undervisningssprog skal træffes på universiteterne eller af Folketinget. I disse spørgsmål synes langt den overvejende del af respondentgruppen at mene at beslutningen skal ligge hos universiteterne. Omkring 80 % af respondenterne mener at beslutningen om undervisningssprog skal træffes af universitetet eller de enkelte uddannelser og ikke af Folketinget.

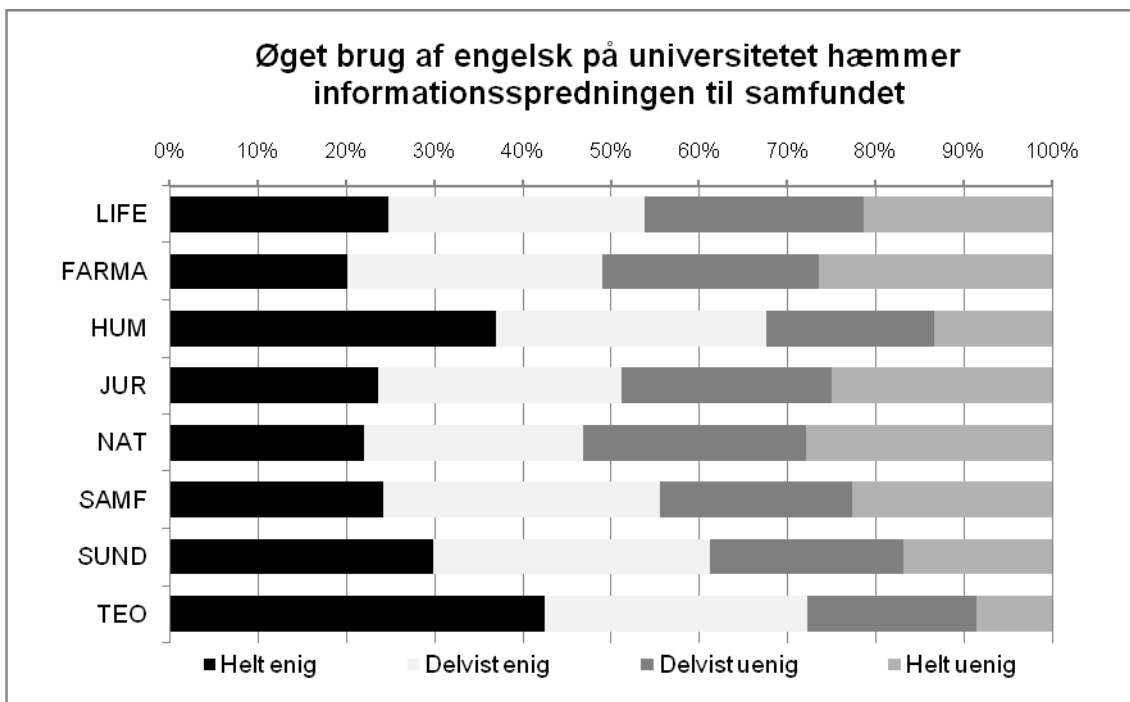
I dette afsnit har vi præsenteret den procentvise svarfordeling for hvert af undersøgelsens 21 holdningsspørgsmål. I de følgende afsnit vil vi gøre rede for sammenhængen mellem respondenternes svar i holdningsspørgsmålene og tre baggrundsvARIABLE: ansættelsessted (fakultet), andel af undervisning på engelsk og alder. I disse fremstillinger er respondenternes svar inden for de fem temablokke slået sammen.

3.1. Ansættelsessted (fakultet) og holdninger til engelsk som undervisningssprog

I dette afsnit sammenholdes respondenteres svar i de fem temablokke med deres ansættelsessted (dvs. fakultet). Tabel og figur 3.6 til 3.10 viser således den procentvise svarfordeling inden for de fem temablokke fordelt på de otte fakulteter. Hver temablok indeholder derfor 4-6 afgivne svar per respondent. Det er i denne forbindelse vigtigt at være opmærksom på at nogle udsagn er formuleret engelskpositive mens andre er formuleret engelsknegative. I de tilfælde hvor engelskpositive og engelsknegative udsagn indgår i samme temablok, er udsagn og svar blevet vendt så de passer til overskriften på pågældende tema

Tabel 3.6. Tema 1: Øget brug af engelsk på universitetet hæmmer informationsspredningen til samfundet (svarfordeling i procent).

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
LIFE	24,8	29,1	24,8	21,4
FARMA	20,1	28,9	24,5	26,4
HUM	37,0	30,7	19,0	13,3
JUR	23,6	27,6	23,9	24,9
NAT	22,1	24,7	25,3	27,9
SAMF	24,2	31,4	21,8	22,7
SUND	29,9	31,3	22,0	16,8
TEO	42,6	29,8	19,1	8,5

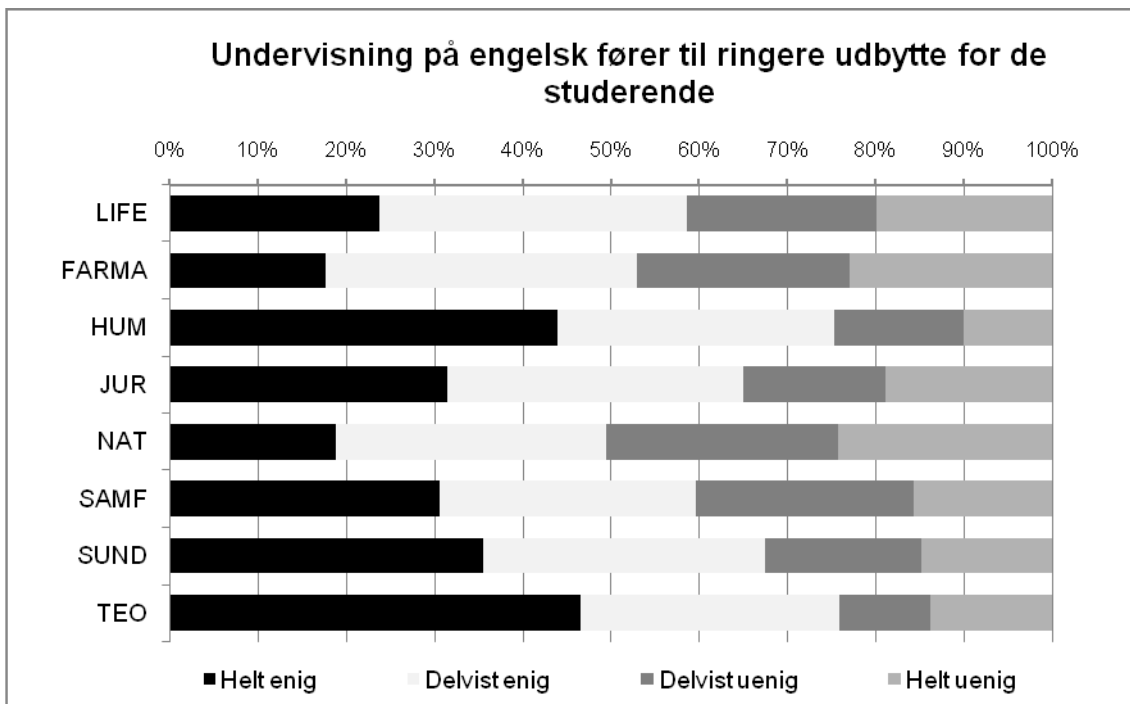
Figur 3.6. Tema 1: Øget brug af engelsk på universitetet hæmmer informationsspredningen til samfundet

Som det fremgår af tabel og figur 3.6, viser svarene inden for temablok 1 at respondenterne fra HUM og TEO² i markant højere grad end respondenterne fra de andre fakulteter er helt eller delvist enige i at øget brug af engelsk på universitetet hæmmer informationsspredningen til samfundet. Omvendt er der på NAT og FARMA færrest helt eller delvist enige svar inden for dette tema. Hvis man kun kigger på andelen af helt enige svar, er der imidlertid kun små forskelle på respondenterne fra NAT, FARMA, JUR, SAMF og LIFE.

Tabel 3.7. Tema 2: Undervisning på engelsk fører til ringere udbytte for de studerende (svarfordeling i procent).

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
LIFE	23,8	34,9	21,5	19,9
FARMA	17,6	35,3	24,1	23,0
HUM	43,9	31,4	14,7	10,0
JUR	31,5	33,5	16,1	18,9
NAT	18,9	30,6	26,2	24,3
SAMF	30,6	29,0	24,7	15,7
SUND	35,5	32,0	17,8	14,7
TEO	46,6	29,3	10,3	13,8

² Det er dog vigtigt at bemærke at der kun er få respondenter fra TEO

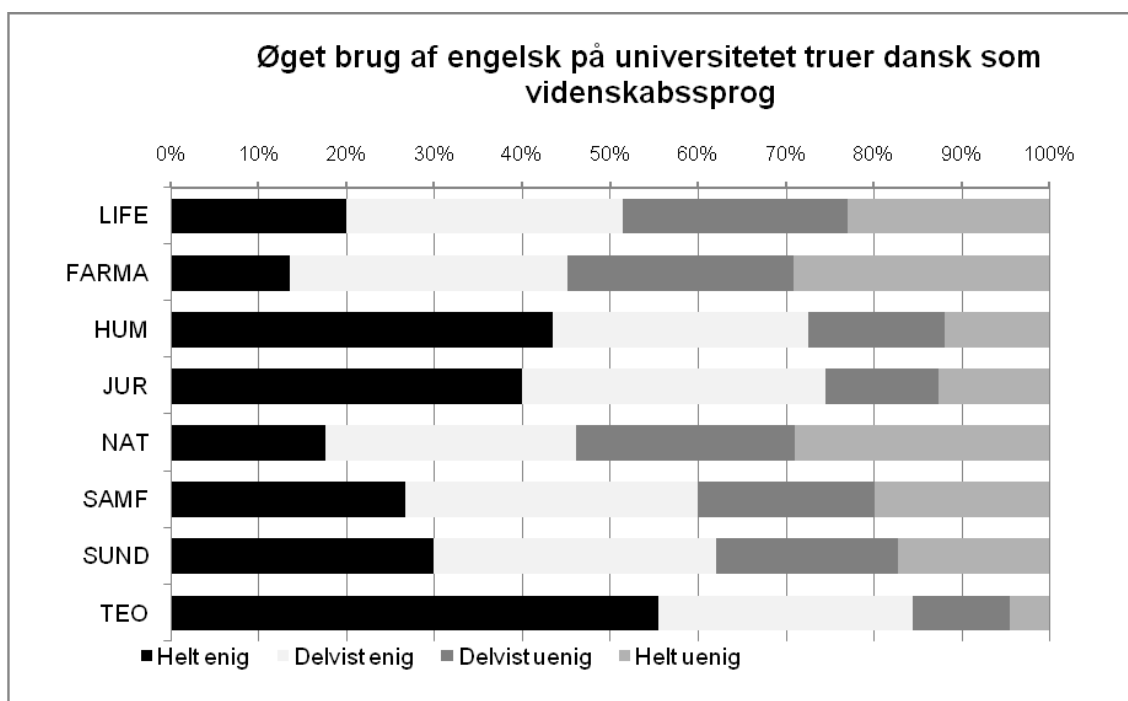

Figur 3.7. Tema 2: Undervisning på engelsk fører til ringere udbytte for de studerende

Hvad angår temablok 2 som handler om hvorvidt undervisning på engelsk fører til ringere udbytte for de studerende, synes respondenterne fra HUM og TEO igen at være de mest engelskkritiske. Respondenterne fra disse to fakulteter er i højere grad end respondenterne fra de andre fakulteter helt eller delvist enige i udsagnene. Omvendt er der igen færrest respondenter fra NAT og FARMA som er helt eller delvist enige i at undervisning på engelsk fører til ringere udbytte for de studerende. Hvor der ved temablok 1 var relativt små forskelle mellem NAT, FARMA, JUR, SAMF og LIFE når man så på andelen af helt enige svar, er forskellene noget større ved temablok 2. Det er tydeligt at respondenterne fra NAT og FARMA skiller sig ud ved i markant lavere grad at være helt enige i at undervisning på engelsk fører til ringere udbytte for de studerende.

Tabel 3.8. Tema 3: Øget brug af engelsk på universitetet truer dansk som videnskabssprog (svarfordeling i procent).

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
LIFE	19,9	31,5	25,6	23,0
FARMA	13,5	31,6	25,8	29,0
HUM	43,4	29,2	15,5	11,9
JUR	40,0	34,6	12,9	12,5
NAT	17,7	28,4	25,0	28,9
SAMF	26,7	33,3	20,1	19,8
SUND	30,0	32,2	20,7	17,2
TEO	55,6	28,9	11,1	4,4

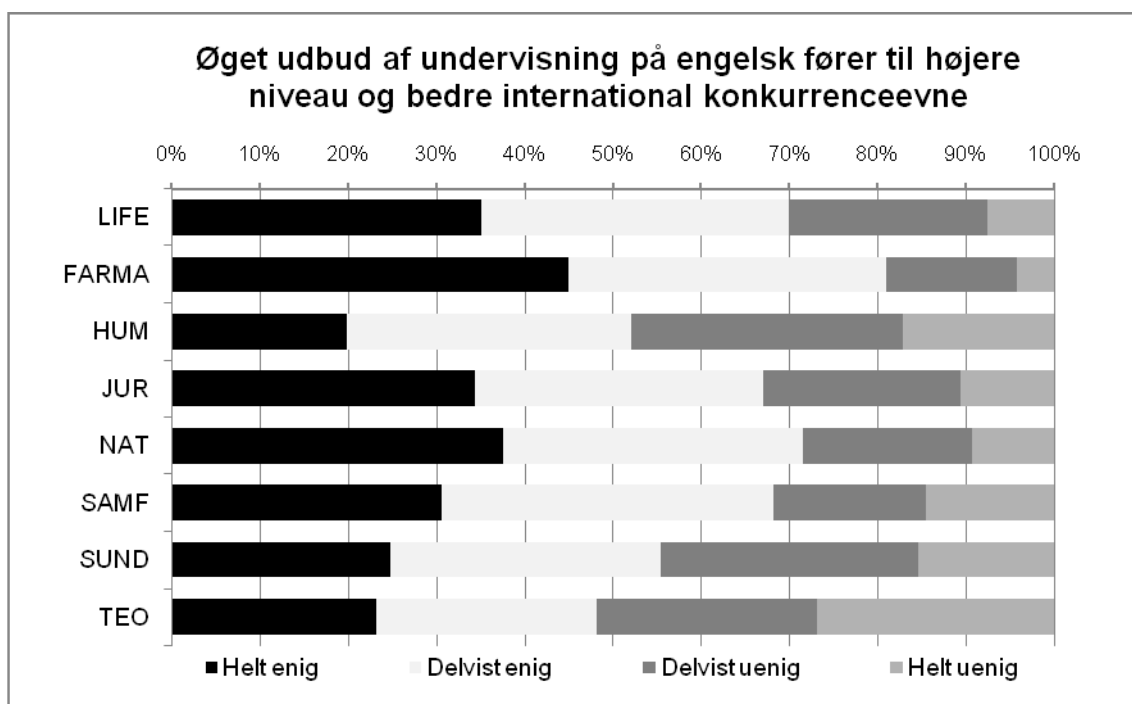

Figur 3.8. Tema 3: Øget brug af engelsk på universitetet truer dansk som videnskabssprog.

Spørgsmålene i temablok 3 handler om hvorvidt øget brug af engelsk på universitetet truer dansk som videnskabssprog. Ved denne temablok (tabel og figur 3.8) er det interessant at bemærke at det ikke kun er HUM og TEO der tegner sig som markant mere engelskkritiske end de øvrige. Respondenterne fra JUR viser ligeledes en høj grad af enighed i at øget brug af engelsk på universitetet truer dansk som videnskabssprog. Omvendt er det igen respondenterne fra FARMA og NAT, tæt fulgt af LIFE, der er mindst enige i at øget brug af engelsk på universitetet truer dansk som videnskabssprog.

Tabel 3.9. Tema 4: Øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne (svarfordeling i procent).

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
LIFE	35,1	34,8	22,6	7,6
FARMA	45,0	36,0	14,8	4,2
HUM	19,8	32,3	30,8	17,1
JUR	34,4	32,7	22,3	10,6
NAT	37,6	34,0	19,2	9,2
SAMF	30,6	37,6	17,3	14,5
SUND	24,8	30,7	29,1	15,4
TEO	23,2	25,0	25,0	26,8

Figur 3.9. Tema 4: Øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne.

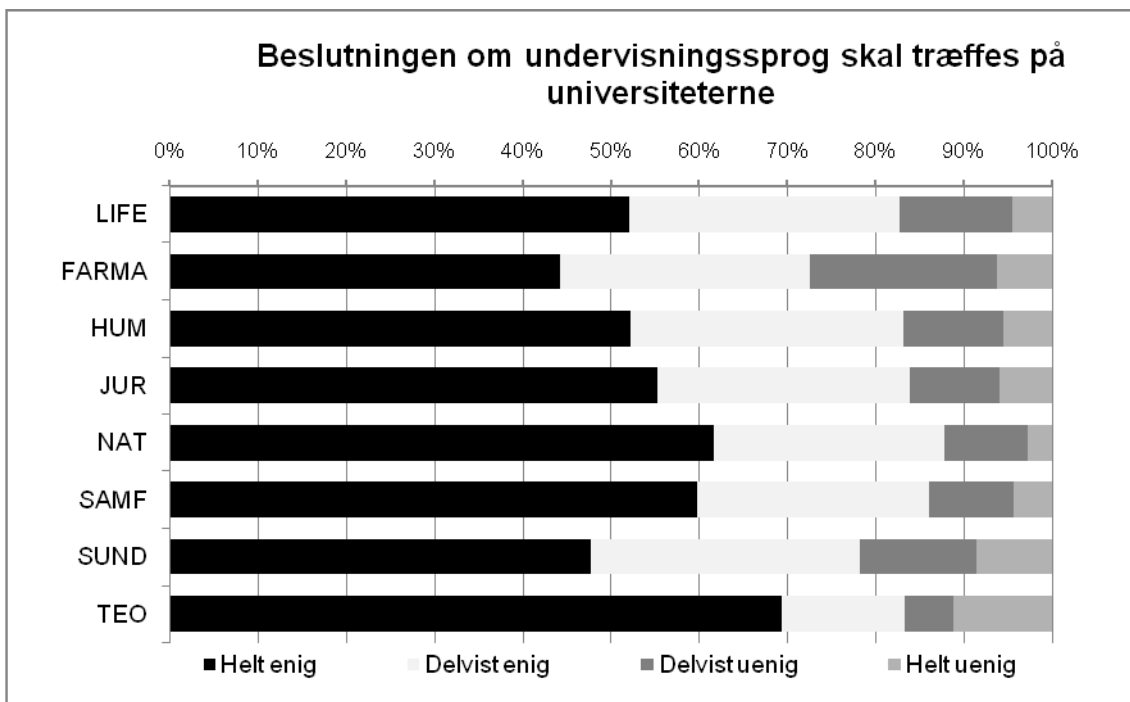
Temablok 4 er formuleret engelskpositivt og handler om hvorvidt øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne. Ved denne blok skiller respondenterne fra FARMA sig ud ved at være markant mere enige i udsagnene end respondenterne fra de fleste andre fakulteter. Det gælder både hvis man ser på andelen af respondenter der er helt og delvist enige, og andelen der er helt enige. Dernæst følger respondenterne fra NAT, LIFE, SAMF og JUR, og der forekommer kun at være små forskelle mellem disse fakulteter hvad angår enighed i udsagnet. Derudover fremgår det af tabel og figur 3.9 at respondenterne fra TEO, HUM

og SUND relativt set er dem der er mindst enige i at øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne.

Når man kigger på de første fire temablokke, er det således respondenterne fra HUM og TEO der tegner sig som de mest engelskkritiske, mens respondenterne fra FARMA og NAT generelt synes at være de mest engelskpositive. Derudover er JURs svarfordelinger i temablokken interessante idet de placerer sig i forskellige ender af skalaen afhængigt af temaet. Især er det påfaldende at JUR placerer sig sammen med HUM og TEO på spørgsmålene om hvorvidt engelsk truer dansk som videnskabsprog, set i lyset af at JUR er blandt de mindst bekymrede med hensyn til om brugen af engelsk hæmmer vidensspredning til samfundet, og placerer sig midt i feltet på de to sidste temablokke. Det kan tages som en støtte til antagelsen om at spørgsmålet om engelsk og dansk på universitetet ikke kan ses som en simpel dikotomi, for eller imod engelsk. Reservation over for engelsk i én sammenhæng betyder ikke nødvendigvis tilsvarende reservation i en anden sammenhæng.

Tabel 3.10. Tema 5: Beslutningen om undervisningsprog skal træffes på universiteterne (svarfordeling i procent).

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
LIFE	52,1	30,5	12,8	4,5
FARMA	44,2	28,3	21,2	6,2
HUM	52,2	30,9	11,3	5,5
JUR	55,3	28,6	10,1	6,0
NAT	61,6	26,1	9,5	2,8
SAMF	59,8	26,3	9,6	4,4
SUND	47,7	30,5	13,2	8,6
TEO	69,4	13,9	5,6	11,1

Figur 3.10. Tema 5: Beslutningen om undervisningssprog skal træffes på universiteterne

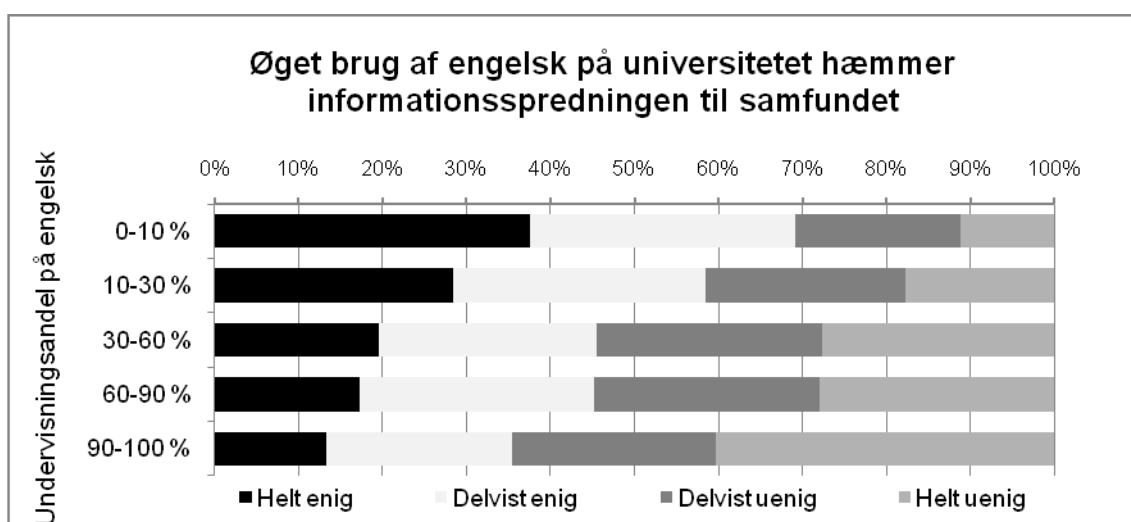
Hvor der ved de første 4 temablokke var systematiske forskelle at spore mellem fakulteterne, er billedet et andet ved temablok 5. Som det fremgik af tabel 3.5, er der blandt alle undersøgelsens respondenter en høj grad af enighed i at beslutningen om undervisningssprog skal træffes på universiteterne. Når man ser på hvordan svarene inden for denne temablok fordeler sig i forhold til ansættelsessted, fremgår det at forskellene mellem fakulteterne er relativt små. Her ligger forskellene primært i at FARMA og SUND skiller sig en smule ud ved at være de fakulteter hvor der er færreste respondenter der er enige i at beslutningen om undervisningssprog skal træffes på universiteterne.

3.2. Andel af undervisning på engelsk og holdninger til engelsk som undervisningssprog

I dette afsnit redegøres for sammenhængen mellem respondenternes holdninger til engelsk som undervisningssprog og deres undervisningsandel på engelsk, dvs. hvor stor en procentdel af deres samlede undervisningstid der foregår på engelsk. Respondenternes svar på holdningsspørgsmålene er slået sammen i de fem temablokke nævnt ovenfor, og tabel og figur 3.11 til 3.15 nedenfor viser den procentvise fordeling af respondenternes svar opgjort i forhold til undervisningsandel på engelsk. Tabeller og figurer i dette afsnit viser således hvordan respondenternes holdninger varierer i forhold til undervisningsandel på engelsk.

Tabel 3.11. Tema 1: Øget brug af engelsk på universitetet hæmmer informationsspredningen til samfundet (svarfordeling i procent).

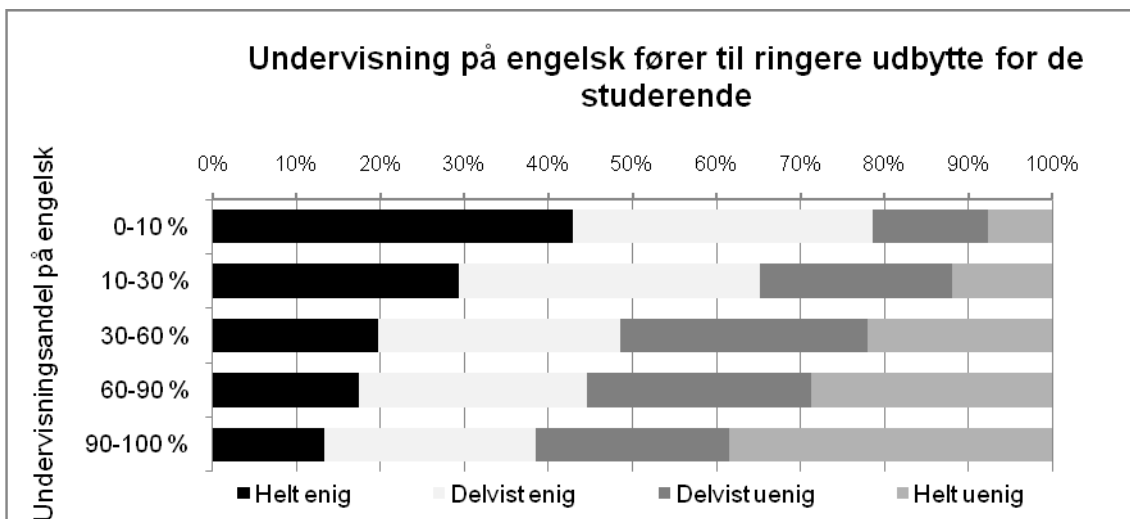
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
0-10 %	37,6	31,5	19,7	11,2
10-30 %	28,3	30,1	23,9	17,7
30-60 %	19,5	26,1	26,7	27,7
60-90 %	17,3	27,9	26,8	27,9
90-100 %	13,2	22,1	24,3	40,3

Figur 3.11. Tema 1: Øget brug af engelsk på universitetet hæmmer informationsspredningen til samfundet

Tabel 3.12. Tema 2: Undervisning på engelsk fører til ringere udbytte for de studerende (svarfordeling i procent).

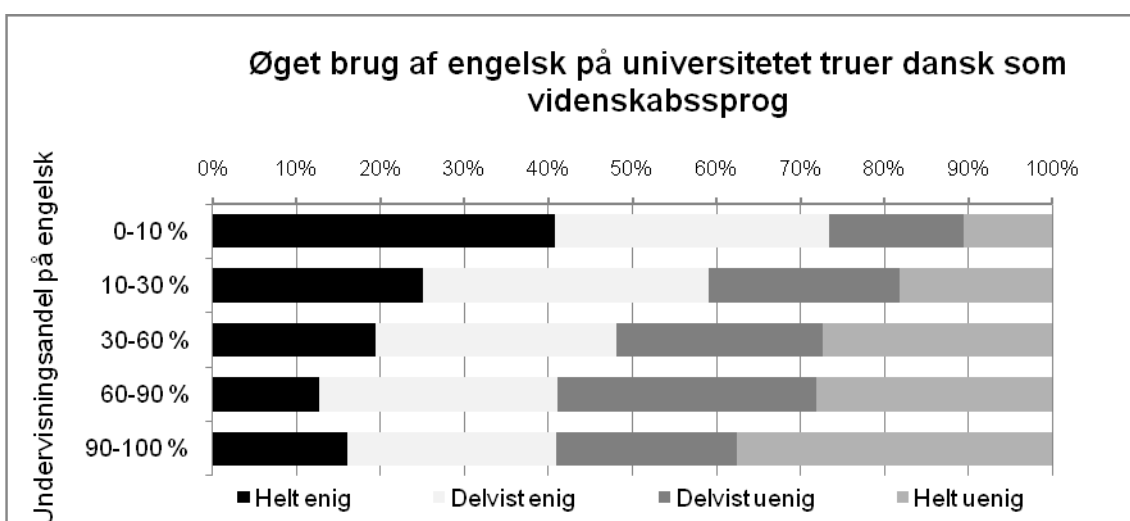
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
0-10 %	42,9	35,7	13,8	7,7
10-30 %	29,3	35,9	22,9	11,8
30-60 %	19,8	28,8	29,4	22,0
60-90 %	17,4	27,2	26,7	28,7
90-100 %	13,3	25,3	22,9	38,5

Figur 3.12. Tema 2: Undervisning på engelsk fører til ringere udbytte for de studerende

Tabel 3.13. Tema 3: Øget brug af engelsk på universitetet truer dansk som videnskabssprog (svarfordeling i procent).

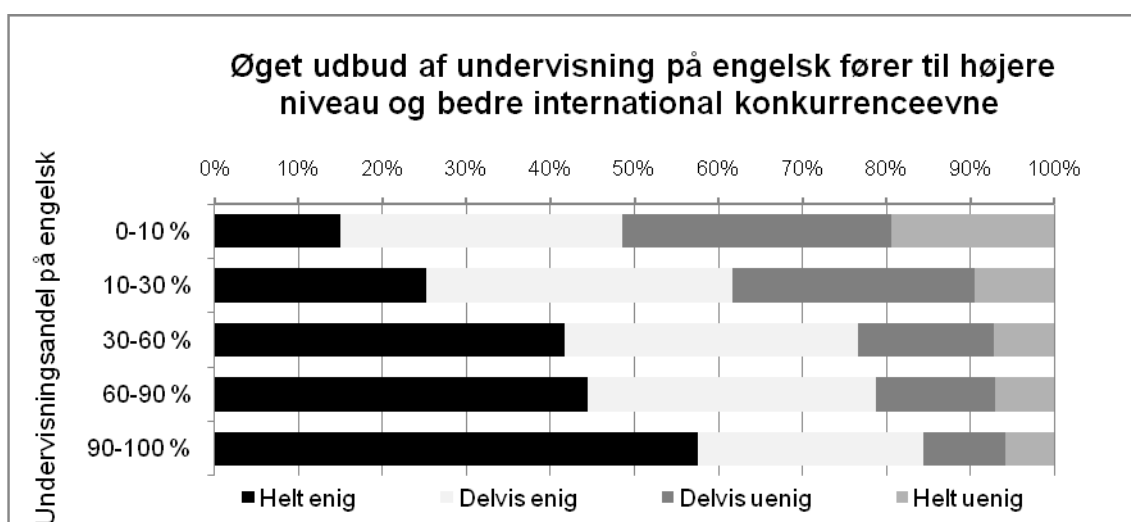
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
0-10 %	40,8	32,7	16,0	10,5
10-30 %	25,1	34,0	22,8	18,2
30-60 %	19,4	28,7	24,6	27,4
60-90 %	12,7	28,3	30,9	28,1
90-100 %	16,0	24,9	21,6	37,6

Figur 3.13. Tema 3: Øget brug af engelsk på universitetet truer dansk som videnskabssprog

Tabel 3.14. Tema 4: Øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne (svarfordeling i procent).

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
0-10 %	14,9	33,6	32,1	19,3
10-30 %	25,2	36,5	28,8	9,5
30-60 %	41,6	35,1	16,1	7,2
60-90 %	44,5	34,3	14,3	7,0
90-100 %	57,5	27,0	9,7	5,8

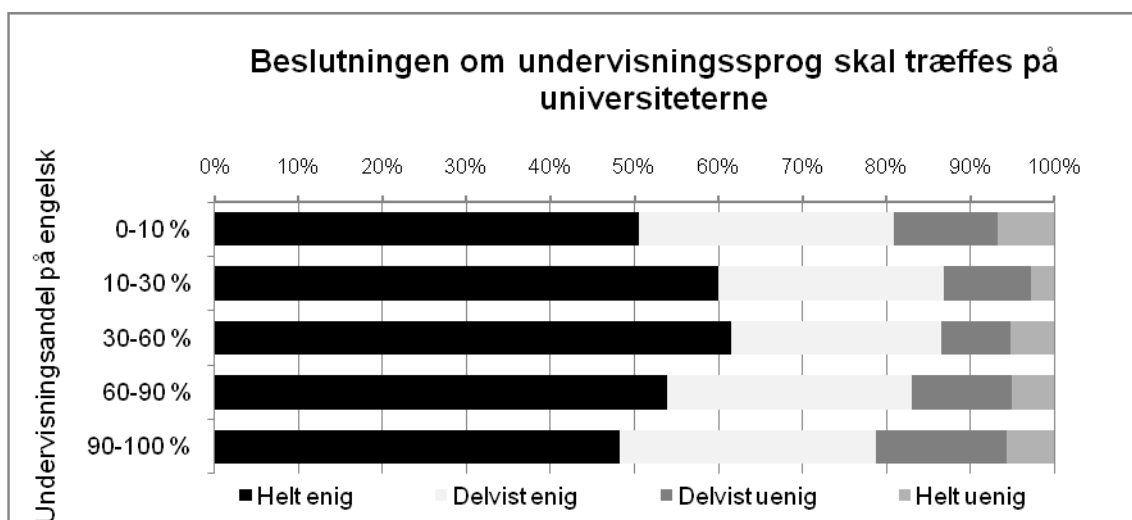
Figur 3.14. Tema 4: Øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne

Hvis man kigger på respondenternes svar i de første fire temablokke illustreret i tabel og figur 3.11 til 3.14 ovenfor, synes der at være et klart mønster: jo større en andel af respondenternes undervisning der foregår på engelsk, desto mere positive forekommer de at være overfor øget brug af engelsk på universitetet. Ved spørgsmålene om hvorvidt øget brug af engelsk på universitetet hæmmer informationsspredningen til samfundet, fører til ringere udbytte for de studerende og truer dansk som videnskabssprog, er der således et gradvist fald i andelen af enige respondenter fra gruppen med en undervisningsandel på 0-10 % til gruppen med en undervisningsandel på 90-100 %. På spørgsmålene om hvorvidt øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne, ses en gradvis stigning. Ved alle temaer ses en særlig markant forskel mellem gruppen med en undervisningsandel på 0-10 % og resten af grupperne, mens der kun er relativt små forskelle mellem grupperne 30-60 % og 60-90 %. Disse data indikerer således at de respondenter der har størst andel undervisning på engelsk, også er dem der er mest positive over for øget brug af engelsk på universitetet. Dette kunne antyde at underviserne med størst praktisk erfaring med undervisning på engelsk, og dermed også størst indsigt i fordele og ulemper ved dette, bliver de mest positive. Dog må vi tage det forbehold at kausaliteten også kan være modsat: Måske er det de mest positive som udvælges eller melder sig til at undervise på

engelsk. Et andet forbehold er at man ikke kan konkludere entydigt at de der aktuelt har størst *andel* undervisning på engelsk, også er dem der har mest *erfaring* med undervisning på engelsk.

Tabel 3.15. Tema 5: Beslutningen om undervisningsprog skal træffes på universiteterne (svarfordeling i procent).

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
0-10 %	50,6	30,4	12,3	6,8
10-30 %	60,1	26,9	10,3	2,7
30-60 %	61,5	25,1	8,2	5,2
60-90 %	54,0	29,0	12,0	5,0
90-100 %	48,2	30,6	15,6	5,6

Figur 3.15: Tema 5: Beslutningen om undervisningsprog skal træffes på universiteterne

Hvad angår den femte temablok der handler om hvorvidt beslutningen om undervisningsprog skal træffes på universiteterne, tegner der sig et andet og mere uklart billede end ved de fire andre temablokke. Der synes ikke at være en klar sammenhæng mellem undervisningsandel på engelsk og holdning til beslutningen om undervisningsprog. Der ses dog små forskelle hvad angår gruppen med laveste undervisningsandel (0-10 %) og gruppen med højeste undervisningsandel (90-100 %). Svarfordelingerne i disse grupper ligner hinanden, og de to grupper er i mindre grad end de tre andre grupper enige i at beslutningen om undervisningsprog skal træffes på universiteterne.

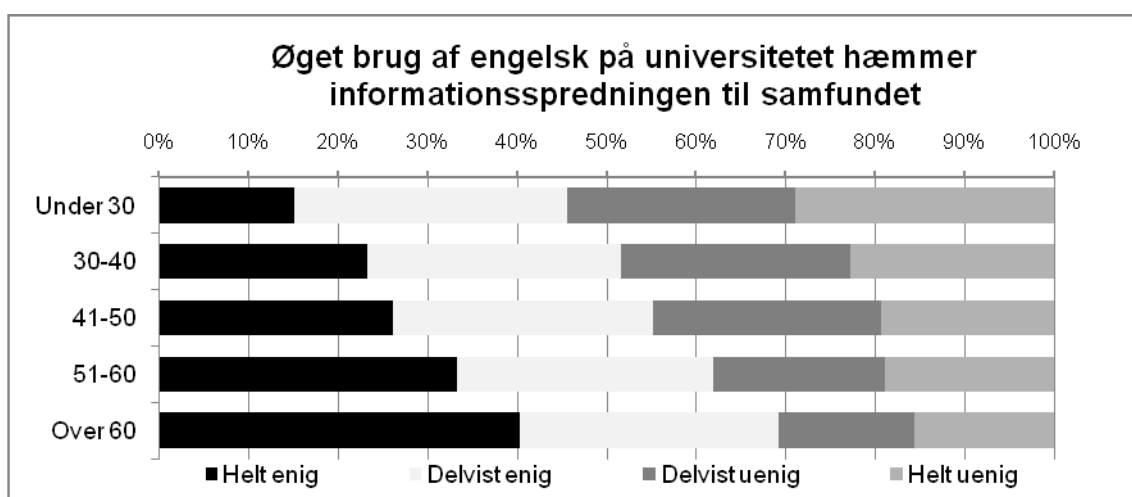
3.3. Alder og holdninger til engelsk som undervisningsprog

I dette afsnit præsenteres sammenhængen mellem respondenternes svar i holdningsspørgsmålene og deres alder. Tabel og figur 3.16 til 3.20 nedenfor viser den procentvise fordeling af respondenternes svar i de fem temablokke opgjort i forhold til

aldersgruppe. Tabeller og figurer i det afsnit viser således hvordan respondenternes holdninger til engelsk som undervisningsprog varierer i forhold til alder.

Tabel 3.16. Tema 1: Øget brug af engelsk på universitetet hæmmer informationsspredningen til samfundet (svarfordeling i procent).

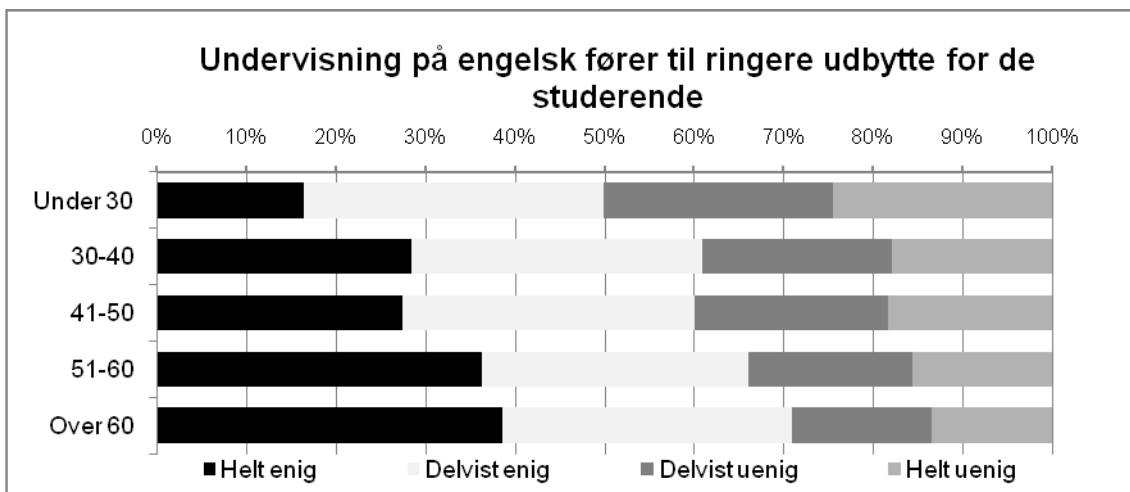
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
Under 30	15,2	30,5	25,4	28,9
30-40	23,3	28,4	25,6	22,7
41-50	26,2	29,0	25,5	19,3
51-60	33,3	28,7	19,1	18,9
Over 60	40,3	28,9	15,1	15,6

Figur 3.16. Tema 1: Øget brug af engelsk på universitetet hæmmer informationsspredningen til samfundet

Tabel 3.17. Tema 2: Undervisning på engelsk fører til ringere udbytte for de studerende (svarfordeling i procent).

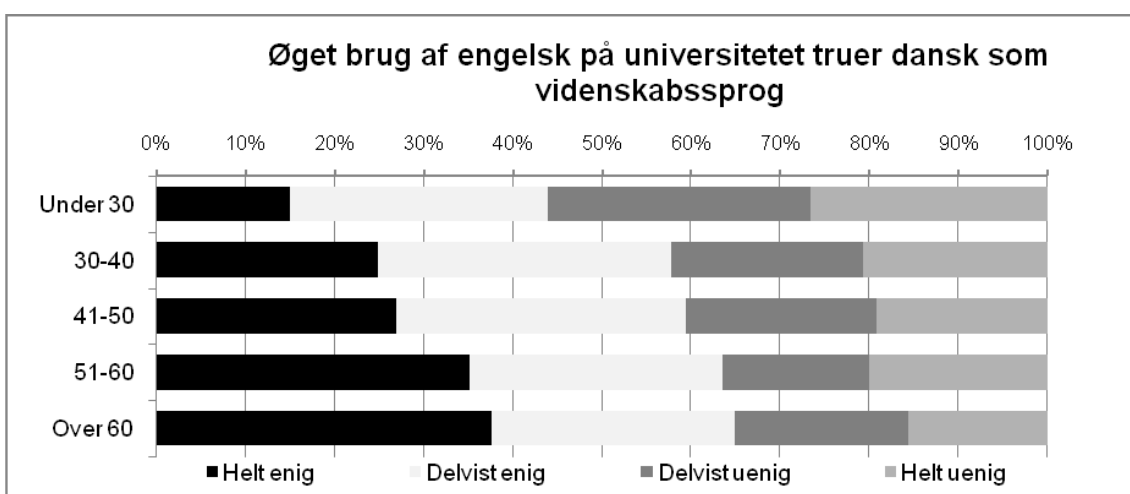
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
Under 30	16,5	33,4	25,6	24,5
30-40	28,5	32,5	21,1	17,9
41-50	27,5	32,6	21,6	18,4
51-60	36,4	29,7	18,3	15,6
Over 60	38,6	32,3	15,7	13,4

Figur 3.17. Tema 2: Undervisning på engelsk fører til ringere udbytte for de studerende

Tabel 3.18. Tema 3: Øget brug af engelsk på universitetet truer dansk som videnskabssprog (svarfordeling i procent).

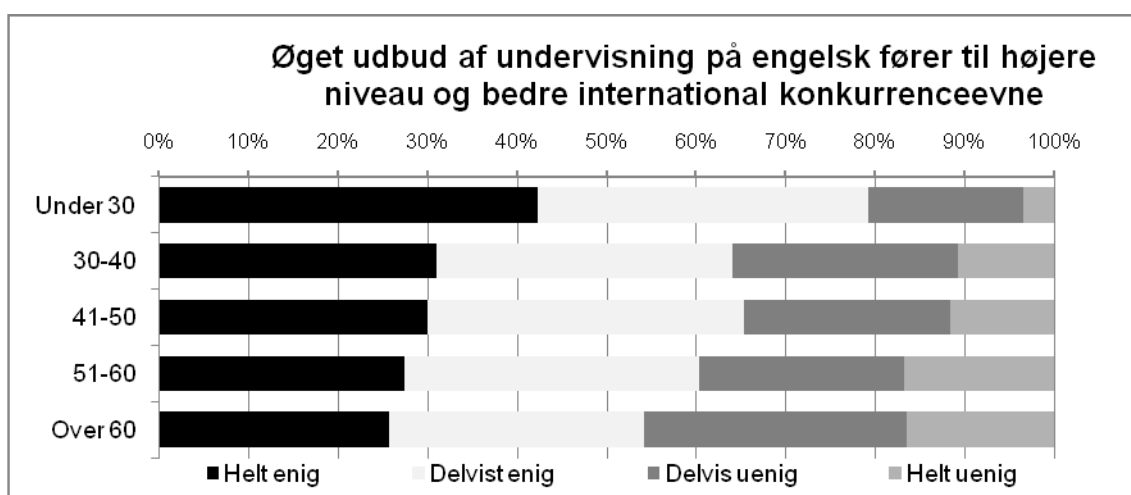
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
Under 30	15,0	29,0	29,5	26,6
30-40	24,8	32,9	21,6	20,7
41-50	26,9	32,6	21,4	19,2
51-60	35,1	28,4	16,5	20,0
Over 60	37,6	27,3	19,5	15,6

Figur 3.18. Tema 3: Øget brug af engelsk på universitetet truer dansk som videnskabssprog

Tabel 3.19. Tema 4: Øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne (svarfordeling i procent).

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
Under 30	42,3	36,9	17,3	3,5
30-40	31,0	33,1	25,2	10,7
41-50	30,1	35,3	23,0	11,6
51-60	27,4	32,9	22,9	16,7
Over 60	25,8	28,5	29,3	16,5

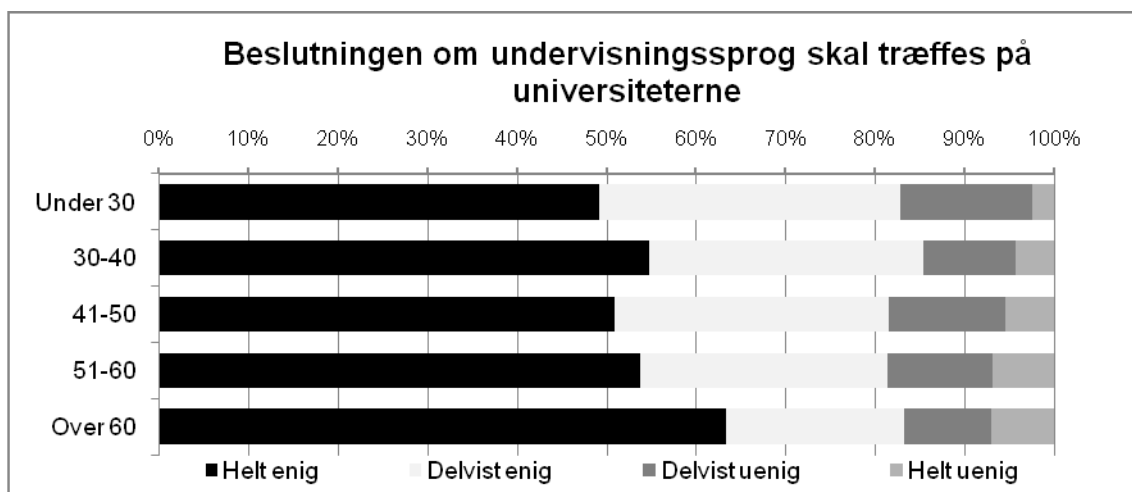

Figur 3.19. Tema 4: Øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne

Hvad angår respondenternes svar i de første fire temablokke præsenteret i tabel og figur 3.16 til 3.19 ovenfor, kan man se en klar tendens. Jo yngre respondenterne er, desto mere engelskpositive synes de at være. På spørgsmålene om hvorvidt øget brug af engelsk på universitetet hæmmer informationsspredningen til samfundet, fører til ringere udbytte for de studerende og truer dansk som videnskabsprog, har de yngre grupper i højere grad end de ældre grupper erklæret sig uenige. Og på spørgsmålet om hvorvidt øget udbud af undervisning på engelsk fører til højere niveau og bedre international konkurrenceevne, har de yngre grupper i højere grad erklæret sig enige. Ved de tre første temablokke som er formuleret engelsknegativt, skiller gruppen under 30 sig markant ud ved i langt højere grad end de andre aldersgrupper at være uenig. Og ved temablok 4 som er formuleret engelskpositivt, skiller denne gruppe sig ligeledes markant ud ved at i langt højere grad end de andre grupper at være enig. Derudover ses kun minimale forskelle mellem aldersgruppen 30-40 og 41-50 og mellem grupperne 51-60 og over 60. Der tegner sig således et overordnet billede af at respondenterne i deres svar samler sig i tre grupper: under 30, 30-50 og 51 og derover, og at yngre respondenter i højere grad end ældre respondenter er positive over for øget brug af engelsk på universitetet.

Tabel 3.20. Tema 5: Beslutningen om undervisningsprog skal træffes på universiteterne (svarfordeling i procent).

	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig
Under 30	49,2	33,6	14,6	2,5
30-40	54,8	30,6	10,3	4,3
41-50	50,9	30,6	13,0	5,4
51-60	53,8	27,7	11,6	6,9
Over 60	63,4	19,9	9,7	7,0

Figur 3.20. Tema 5: Beslutningen om undervisningsprog skal træffes på universiteterne

Hvad angår temablok 5 som handler om hvorvidt beslutningen om undervisningsprog skal træffes på universiteterne, tegner der sig igen et andet og mere uklart billede end ved de fire andre temablokke. Der synes ikke at være en tydelig sammenhæng mellem alder og holdning til beslutningen om undervisningsprog. Hvis man sammenligner de fem aldersgrupper på baggrund af andelen af helt eller delvist enige svar inden for temaet, er forskellene mellem grupperne meget små. Hvis man imidlertid sammenligner grupperne på baggrund af andelen af respondenter der er helt enige i udsagnene, er der lidt større forskelle mellem grupperne. Her ses at gruppen over 60 indeholder relativt flest respondenter der er helt enige i at beslutningen om undervisningsprog skal træffes på universiteterne, hvorimod gruppen under 30 indeholder relativt færrest respondenter der er helt enige i dette.

4. Selvvurderet engelskkompetence

Deltagerne i undersøgelsen blev bedt om at vurdere deres egne engelskkundskaber – dels deres generelle, eller almene, kompetence i engelsk og dels deres faglige engelsk inden for de fire færdigheder læse, skrive, tale og forstå talt engelsk. Spørgsmålene var formuleret således:

Generelle færdigheder i engelsk: ”Hvordan vil du vurdere dine engelskkundskaber?”
Spørgsmålet behandles nedenfor under betegnelsen ”engelsk generelt”.

Fagligt engelsk: ”Hvordan vil du vurdere dit faglige engelsk med hensyn til følgende færdigheder?”

- Læse engelsk
- Skrive engelsk
- Forstå talt engelsk
- Tale engelsk

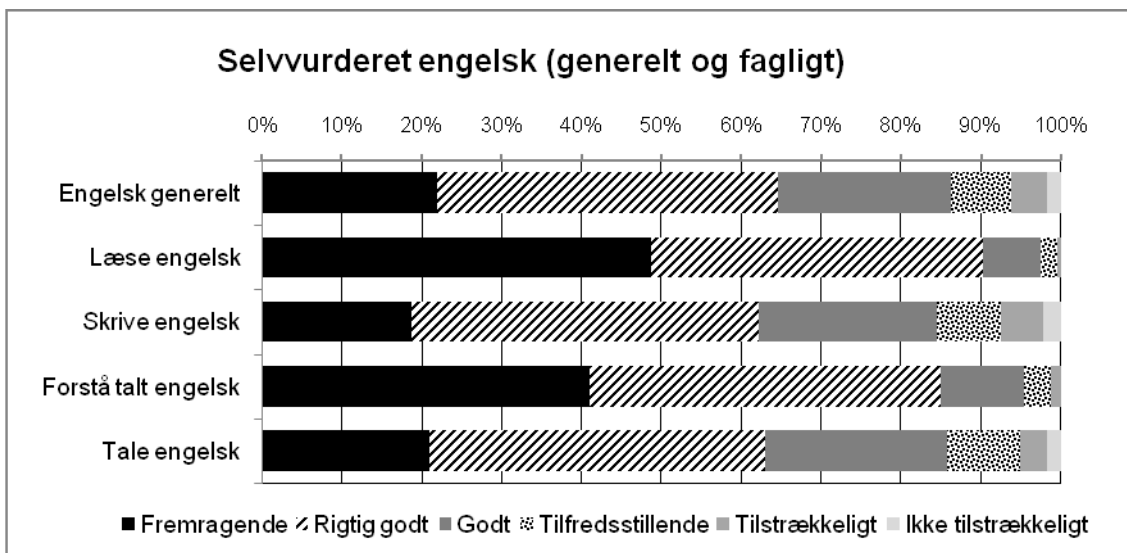
Vurderingen skulle angives ved en af følgende betegnelser, arrangeret som en sekstrinsskala: *fremragende, rigtig godt, godt, tilfredsstillende, tilstrækkeligt, ikke tilstrækkeligt.*

I den engelske version af spørgeskemaet blev ordet ”fagligt” ved en fejl ikke oversat i sektionen med de fire færdigheder. De 96 respondenter der svarede på engelsk er derfor i første omgang udeladt af nedenstående optællinger. Respondenter der angav at deres modersmål er engelsk, er naturligvis heller ikke medtaget.

Det samlede resultat ses af tabel 4.1 og figur 4.1.

Tabel 4.1. Procentvis fordeling af angivelse af selvvurderet engelskkompetence.

	Frem- ragende	Rigtig godt	Godt	Tilfreds- stillende	Tilstræk- keligt	Ikke til- stræk.	N
Engelsk generelt	22,0	42,6	21,7	7,5	4,5	1,7	949
<i>Fagligt</i>							
Læse engelsk	48,7	41,6	7,2	2,1	0,4	0,0	948
Skrive engelsk	18,8	43,5	22,3	8,0	5,4	2,1	948
Forstå talt engelsk	41,1	43,9	10,4	3,4	1,2	0,0	948
Tale engelsk	21,0	42,1	22,9	9,0	3,5	1,6	948

Figur 4.1. Procentvis fordeling af angivelse af selvvrurderet engelskkompetence.

Det fremgår af tabel 4.1 og figur 4.1 at godt hver femte respondent har angivet at deres generelle engelsk er ”fremragende”, og at yderligere godt en tredjedel har svaret at det er ”rigtig godt”. Selvom man skal være varsom med lave absolutte tolkninger af en relativ skala som er defineret alene ved simple etiketter (og deres rækkefølge), må det konstateres at omkring to ud af tre undervisere vurderer deres generelle engelskfærdigheder ganske højt. Kun godt 10 % har angivet at deres engelsk er mindre end ”godt”.

Hvad angår det faglige engelsk er det tydeligt at de fire færdigheder deler sig i to grupper, nemlig de produktive færdigheder, skrive og tale engelsk, over for de receptive færdigheder, læse engelsk og forstå talt engelsk. De receptive færdigheder vurderes langt højere end de produktive; 85-90 % af respondenterne angiver deres færdigheder i at læse engelsk og forstå talt engelsk til at være fremragende eller rigtig gode. Det er samtidig slående at fordelingen af svar på de produktive færdigheder er stort set identisk med fordelingen af svar på engelsk generelt. Dette kan være en indikation af at respondenterne forbinder generelle engelskfærdigheder med de produktive kompetencer.

I de næste afsnit redegøres der for sammenhængen mellem selvvrurderede engelskkundskaber og de tre baggrundsvariable vi har udvalgt til denne rapport, nemlig ansættelsessted, andel af engelsksproget undervisning og alder. For at forenkle fremstillingen har vi valgt kun at medtage selvvrurderingen af fagligt engelsk for alle fire færdigheder samlet. Fagligt engelsk er valgt dels fordi det må antages at være særligt relevant for de professionelle funktioner vi er interesserede i (forskning og undervisning) og dels fordi sammenlægningen af fire spørgsmål giver en mere reliabel måling.

4.1. Ansættelsessted (fakultet) og selvvrurderet engelskkompetence

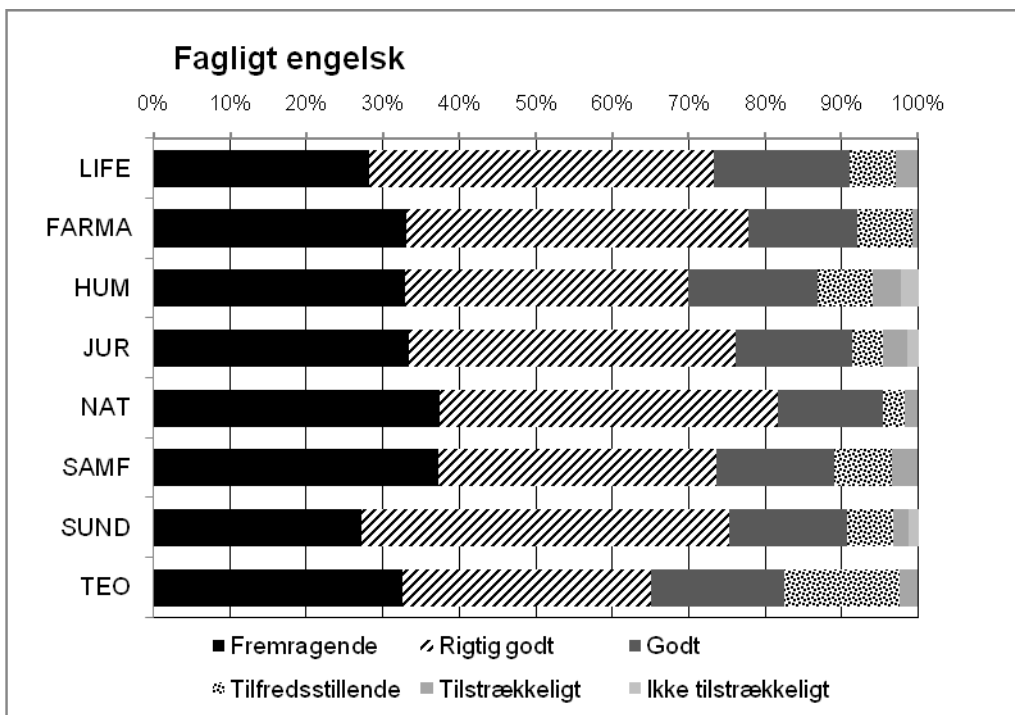
Respondenternes selvvrurderede kompetence i fagligt engelsk er vist i tabel 4.2 og figur 4.2 fordelt på de otte fakulteter. Svarene for alle fire færdigheder er lagt sammen, og derfor er resultatet bl.a. præget af den meget høje andel der har svaret at deres receptive

færdigheder er fremragende eller rigtig gode. Men da formålet med opdelingen i fakulteter alene er at se på eventuelle relative forskelle, er de præcise procentfordelinger mindre afgørende.

Der ligger ingen antagelse om at der skulle være forskel fakulteterne imellem bag denne opdeling, men da selvvurderet engelskkompetence kan tænkes at hænge sammen med andre faktorer i undersøgelsen, fx holdninger til engelsk som undervisningssprog (kap. 3) eller oplevede problemer med at undervise på engelsk (kap. 5), giver opdelingen en mulighed for at se om forskelle med hensyn til disse parametre hænger sammen med forskelle i sproglig kompetence.

Tabel 4.2. Selvvurdering af fagligt engelsk for hvert fakultet. Alle fire færdigheder er slået sammen.

	Frem- ragende	Rigtig godt	Godt	Tilfreds- stillende	Tilstræk- keligt	Ikke tilstræk.
LIFE	28,1	45,2	17,7	6,0	3,1	0,0
FARMA	33,0	44,6	14,3	7,1	0,9	0,0
HUM	32,9	36,9	17,0	7,1	3,7	2,3
JUR	33,3	42,8	15,2	4,0	3,3	1,4
NAT	37,4	44,2	13,6	3,0	1,7	0,1
SAMF	37,2	36,5	15,3	7,6	3,1	0,3
SUND	27,2	48,0	15,5	5,9	2,0	1,4
TEO	32,5	32,5	17,5	15,0	2,5	0,0

Figur 4.2. Selvvurdering af fagligt engelsk for hvert fakultet. Alle fire færdigheder er slået sammen.

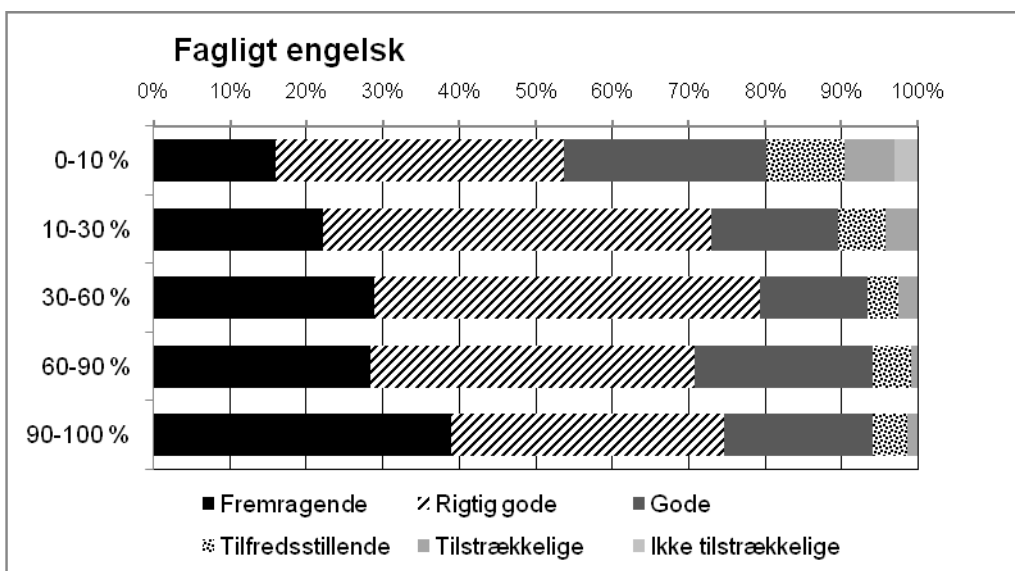
Det fremgår at forskellene mellem fakulteterne er ganske små. Respondenterne fra NAT og SAMF har været mest tilbøjelige til at vurdere deres engelsk som fremragende, mens SUND og, i mindre grad, LIFE ligger lavest her. Hvis man medtager kategorien ”rigtig godt”, kommer de mest positive bedømmelser fra NAT, FARMA og JUR. Ser man omvendt på de laveste kategorier i skalaen, ser man at der er relativt flere fra HUM, SAMF og TEO (bemærk dog det lille antal respondenter fra TEO), der mener at deres engelsk blot er tilfredsstillende, tilstrækkeligt eller ikke tilstrækkeligt.

4.2. Andel af engelsksproglig undervisning og selvvurderet engelsk

Sammenhængen mellem selvvurderet engelsk og den procentvise andel af respondentens undervisning der foregår på engelsk, er illustreret i tabel 4.3 og figur 4.3.

Tabel 4.3. Selvvurdering af fagligt engelsk i forhold til undervisningsandel på engelsk. Alle fire færdigheder er slået sammen.

	Frem- ragende	Rigtig godt	Godt	Tilfreds- stillende	Tilstræk- keligt	Ikke tilstræk.
0-10 %	25,6	41,9	18,8	7,8	4,3	1,7
10-30 %	33,7	44,9	14,8	4,6	1,4	0,7
30-60 %	42,1	42,8	10,1	4,0	1,0	0,0
60-90 %	34,6	49,0	13,9	2,0	0,5	0,0
90-100 %	50,0	33,6	12,7	2,6	1,1	0,0

Figur 4.3. Selvvurdering af fagligt engelsk i forhold til undervisningsandel på engelsk. Alle fire færdigheder er slået sammen.

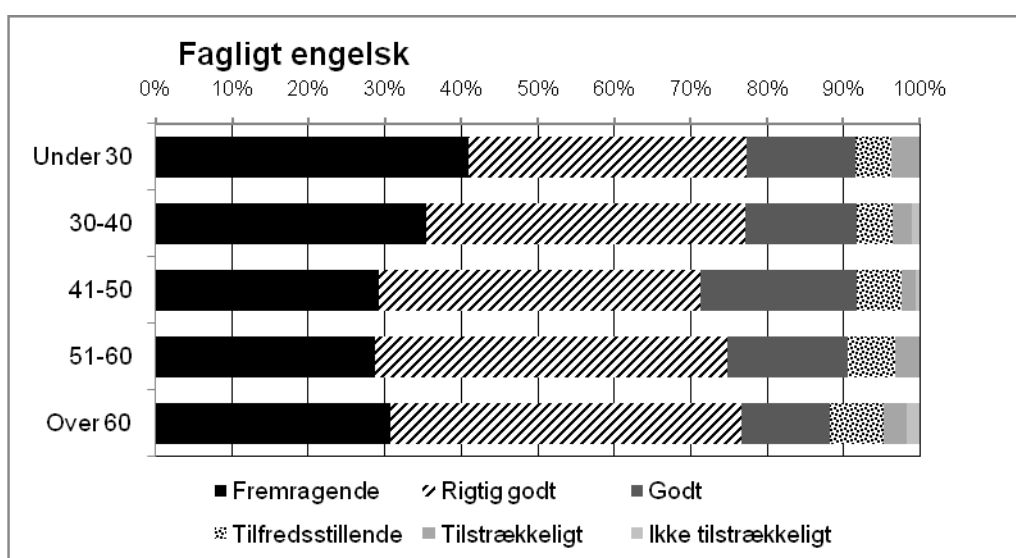
Selvom forskellene er relativt små, kan man se en klar tendens: jo større en andel af respondenternes undervisning der foregår på engelsk, jo højere vurderer de deres faglige engelsk. Denne tendens er tydeligst hvis vi kun ser på hvor mange der har vurderet deres engelsk til at være fremragende, men mønstret er det samme, om end mere uklart, hvis man medtager vurderingerne ”rigtig godt” og ”godt”. Årsagen til dette resultat kan ikke læses ud af tabel 4.3, men sammenhængen mellem selvvurdering og andel engelsksproglig undervisning kan gå i begge retninger i forhold til årsag og virkning. På den ene side er det muligt at underviserne bliver bedre til engelsk jo mere de underviser på sproget, og at det afspejler sig i selvvurderingen; eller det kan tænkes at underviserne blot bliver mere trygge ved deres engelsk når de underviser mere på sproget, og derfor giver sig selv en højere bedømmelse. Dette er et empirisk spørgsmål som kan undersøges ved at bede ekspertbedømmere om at vurdere undervisernes engelsk og sammenligne med selvvurderingerne. På den anden side er det også muligt at nogle respondenter underviser mere på engelsk simpelthen fordi deres kompetencer i engelsk er særlig gode, enten fordi de i højere grad end andre tilbyder kurser på engelsk, eller fordi de er blevet udvalgt af (fx) studielederen, ligesom det omvendt er muligt at en del af de undervisere der har svaret at deres engelsk ikke er så godt, ikke så ofte sættes til at undervise på engelsk (efter eget eller studieledelsens valg).

4.3. Alder og selvvurderet engelsk

En af de kommentarer man oftest støder på i diskussionerne om hvorvidt undervisernes engelsk er godt nok til at de kan gennemføre universitetsundervisning på forsvarlig vis, er at det nok særligt er de lidt ældre undervisere der vil have problemer, mens man antager at alle yngre personer med en videregående uddannelse vil have et tilstrækkeligt godt engelsk. Fordelingen af selvvurderet engelsk i forskellige aldersgrupper er vist i tabel og figur 4.4.

Tabel 4.4. Selvvurdering af fagligt engelsk sammenholdt med alder. Alle fire færdigheder er slået sammen.

	Frem- ragende	Rigtig godt	Godt	Tilfreds- stillende	Tilstræk- keligt	Ikke tilstræk.
Under 30	40,8	36,4	14,2	4,7	3,3	0,6
30-40	35,4	41,7	14,6	4,8	2,5	1,1
41-50	29,2	42,0	20,3	5,9	1,8	0,7
51-60	28,7	46,1	15,8	6,1	3,0	0,4
Over 60	30,7	45,8	11,6	7,0	3,0	1,9

Figur 4.4. Selvvurdering af fagligt engelsk sammenholdt med alder. Alle fire færdigheder er slået sammen.

Antagelsen om at yngre generelt vil have bedre engelsk end de ældre finder svag støtte i resultatet af denne undersøgelse – i det mindste i det omfang man kan stole på respondenternes selvevaluering. Der er en beskeden tendens til at relativt flere respondenter i de to yngste grupper mener at deres faglige engelsk er fremragende. Der er stort set ingen forskel mellem de tre aldersgrupper 41-50, 51-60 og over 60, men dog en yderst beskeden tendens til at der blandt de ældste respondenter er flere både i den høje og den lave ende af skalaen (altså mere polariseret).

Det er lidt uklart om man på basis af disse data kan konkludere at yngre undervisere vil have mindre behov for støtte til engelsksproglig undervisning end ældre undervisere. Dels er forskellene mellem de forskellige aldersgrupper relativt små, og dels kan forskellen i selvvurdering vise sig ikke at stemme overens med en objektiv bedømmelse af underviserens sprogfærdighed. Det kunne fx være tilfældet at den udbredte forestilling om at yngre er bedre end ældre også afspejler sig i respondenternes måde at bedømme sig selv på. Dog er der flere i gruppen over 60 der placerer deres engelsk i en af de tre laveste kategorier ("tilfredsstillende, tilstrækkeligt, ikke tilstrækkeligt"), og det

er sandsynligt at det er undervisere der bedømmer deres engelsk på denne måde, der især kunne være interesserede i sproglig opkvalificering.

5. Problemer med undervisning på engelsk

Spørgeskemaet indeholdt i alt 16 udsagn om erfaringer med og brug af engelsk i faglig sammenhæng. Udsagnene blev inddelt i tre blokke som hver dækker lidt forskellige aspekter af emnet. Hver blok blev vist på en ny side i spørgeskemaet. Blokkene kan beskrives under følgende overskrifter:

Blok 1: Oplevede problemer med sprogligt overskud i undervisningen

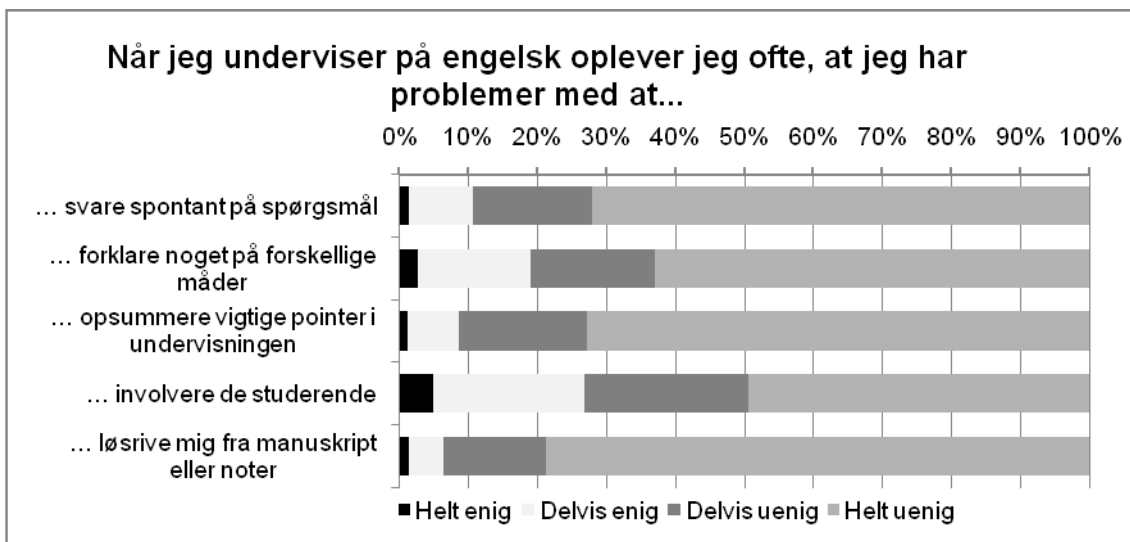
Blok 2: Oplevede problemer med sproglig præcision og korrekthed

Blok 3: Oplevede problemer med fagligt overskud på engelsk

Respondenternes svar på de enkelte udsagn præsenteres nedenfor i tabel og figur 5.1-5.3 for hele gruppen af respondenter samlet. I de følgende tre afsnit redegøres for hvordan svarfordelingen varierer med hensyn til ansættelsessted (fakultet), undervisningsandel på engelsk og alder. Disse udsagn blev kun præsenteret for respondenter der ikke har engelsk som modersmål, og som angav at mindst 10 % af deres undervisning foregår på engelsk.

Tabel 5.1. Oplevede problemer med sprogligt overskud i undervisningen (blok 1). Svarfordeling i procent. N = 586.

<i>Når jeg underviser på engelsk, har jeg ofte svært ved at...</i>	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Ved ikke
... svare spontant på spørgsmål	1,4	9,2	17,2	71,2	1,0
... forklare noget på forskellige måder	2,7	16,2	17,7	61,9	1,4
... opsummere vigtige pointer i undervisningen	1,2	7,3	18,3	71,7	1,5
... involvere de studerende	4,8	21,2	22,9	47,8	3,4
... løsrive mig fra manuskript eller noter	1,4	4,9	14,7	77,3	1,7

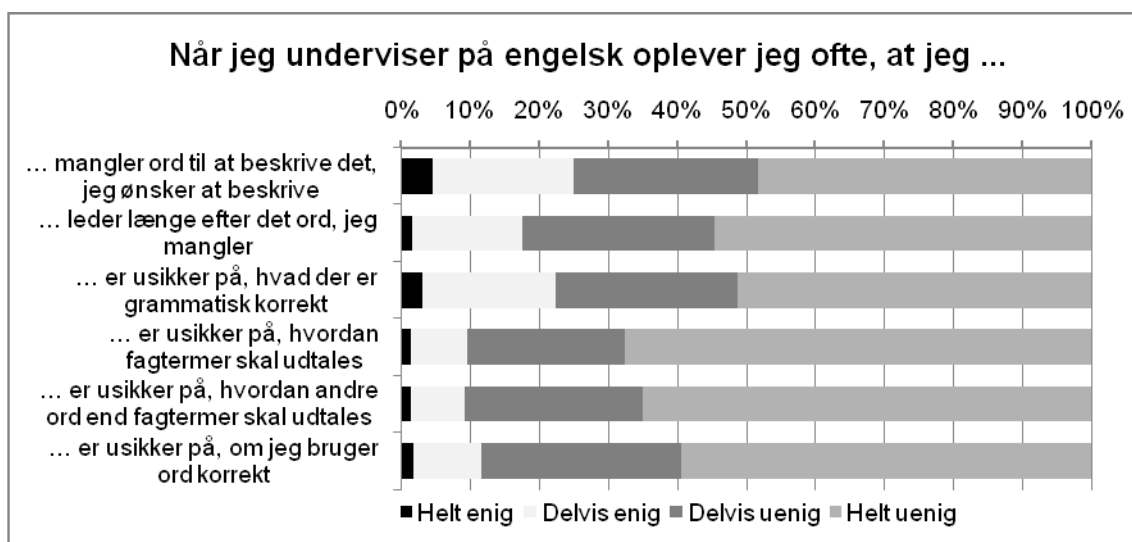

Figur 5.1. Oplevede problemer med sprogligt overskud i undervisningen (blok 1). Svarfordeling i procent. N = 586.

Udsagnene i blok 1 handler om hvorvidt underviserne oplever problemer med forskellige aspekter af almindelige undervisningsaktiviteter på grund af begrænsninger i deres engelskkompetencer. Der er mindre forskelle i svarfordelinger på de enkelte udsagn, men det overordnede billede er klart: Respondenterne er langt overvejende uenige i at de ofte oplever problemer med de nævnte aktiviteter når de underviser på engelsk. Det er bl.a. interessant at hele 88 % af respondenterne er (helt eller delvist) uenige i det udsagn der handler om at svare spontant på spørgsmål, for netop spontanitet nævnes ofte som noget af det der påvirkes mest af sproglige begrænsninger (Vinke, 1995, kap. 3). Det udsagn der har den største andel af enige svar, handler om at involvere de studerende. Dette udsagn adskiller sig også ved som det eneste at involvere modtagerens reaktion, så det er muligt at svarfordelingen delvist skyldes de studerendes evne og villighed til at deltage når undervisningen foregår på engelsk.

Tabel 5.2. Oplevede problemer med sproglig præcision og korrekthed (blok 2). Svarfordeling i procent. N = 585.

Når jeg underviser på engelsk, oplever jeg ofte at jeg...	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Ved ikke
... mangler ord til at beskrive det, jeg ønsker at beskrive	4,6	20,2	26,3	47,7	1,2
... leder længe efter det ord, jeg mangler	1,7	15,6	27,5	53,8	1,4
... er usikker på, hvad der er grammatisk korrekt	3,2	19,5	26,7	52,0	1,9
... er usikker på, hvordan fagtermer skal udtales	1,5	8,0	22,4	66,5	1,5
... er usikker på, hvordan andre ord end fagtermer skal udtales	1,5	7,7	25,3	63,8	1,7
... er usikker på, om jeg bruger ord korrekt	1,9	9,6	28,4	58,3	1,9

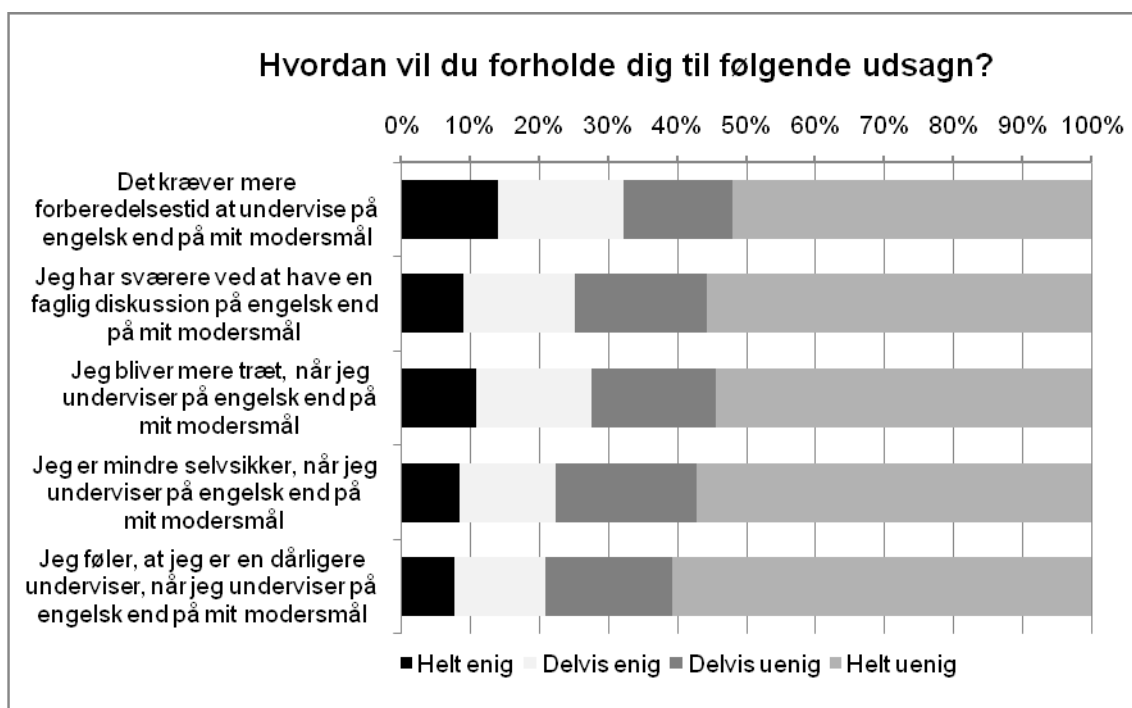

Figur 5.2. Oplevede problemer med sproglig præcision og korrekthed (blok 2).

Udsagnene i blok 2, som vi har beskrevet som problemer med sproglig præcision og korrekthed, handler om usikkerhed i forhold til udtale og grammatik og om at kunne finde de rette ord, altså om konkrete lingvistiske områder. Man bemærker at kun ca. 10 % er enige i at de ofte er usikre på udtale af enkeltord eller om de bruger ord korrekt. Lidt flere er enige i at de ofte enten mangler ord eller må lede længe efter dem. Det generelle billede er dog at langt hovedparten af respondenterne erklærer sig uenige i at de ofte har problemer med de nævnte sproglige områder.

Tabel 5.3. Oplevede problemer med fagligt overskud (blok 3). Svarfordeling i procent. N = 583.

<i>Hvor enig er du i følgende påstand?</i>	Helt enig	Delvis enig	Delvis uenig	Helt uenig	Ved ikke
Det kræver mere forberedelsestid at undervise på engelsk end på mit modersmål	13,9	18,0	15,6	51,5	1,0
Jeg har sværere ved at have en faglig diskussion på engelsk end på mit modersmål	9,1	16,1	19,0	55,4	0,3
Jeg bliver mere træt, når jeg underviser på engelsk end på mit modersmål	10,3	15,8	17,0	51,5	5,5
Jeg er mindre selvsikker, når jeg underviser på engelsk end på mit modersmål	8,4	13,7	20,2	56,3	1,4
Jeg føler, at jeg er en dårligere underviser, når jeg underviser på engelsk end på mit modersmål	7,5	12,7	17,8	58,5	3,4

Figur 5.3. Oplevede problemer med fagligt overskud på engelsk (blok 3).

Udsagnene i blok 3 handler om hvorvidt underviserne generelt føler sig i stand til at løse faglige opgaver på engelsk med samme grad af kompetence og sikkerhed som på deres modersmål. Der er ingen store forskelle i svarfordelingen på de fem udsagn, og det generelle billede er at omkring 70-75 % af respondenterne er uenige i at brugen af engelsk hæmmer dem på de nævnte områder. Man kan indvende at mange måske ikke vil være så tilbøjelige til at erklære sig enige i at de er dårligere undervisere når de underviser på engelsk, da det af nogle kan ses som en indrømmelse af at de ikke kan udføre deres arbejdsopgaver på kvalificeret vis – også selvom alle besvarelser er helt anonyme. Men svarfordelingen på dette udsagn adskiller sig ikke stort fra fordelingen på de andre, måske mindre følsomme, spørgsmål.

Det er interessant at en så stor andel af underviserne tilsyneladende ikke mener at det er mere belastende at gennemføre undervisning eller faglige diskussioner på et fremmedsprog, her engelsk, end på deres modersmål, eller at det skulle føre til et dårligere resultat.

5.1. Ansættelsessted (fakultet) og problemer med engelsk

Fordelingen af svar på udsagn om oplevede problemer med engelsk på de enkelte fakulteter er vist i de tre nedenstående tabeller og figurer. Det fremgår at der ikke er meget klare forskelle mellem fakulteterne, men det er dog muligt at identificere nogle tendenser, som kan have deres rod i en række forskellige årsager.

Tabel 5.4. Oplevede problemer med sprogligt overskud i undervisningen (blok 1) for hvert fakultet. Svarene på alle fem udsagn i blok 1 er lagt sammen.

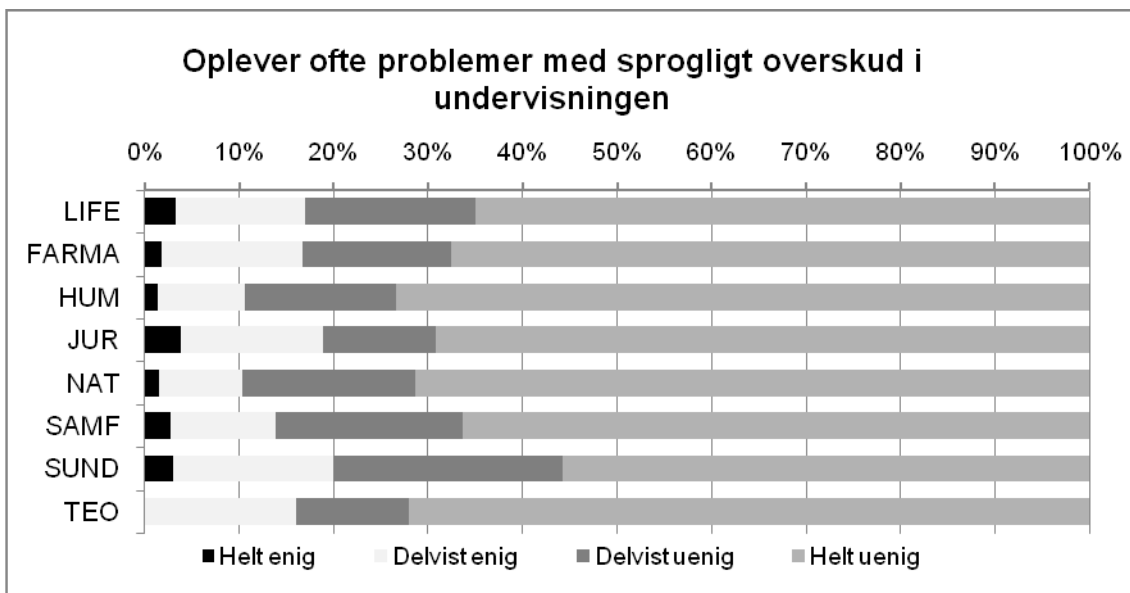
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke
LIFE	3,2	13,5	17,7	64,1	1,4
FARMA	1,7	14,8	15,7	67,0	0,9
HUM	1,3	9,0	15,7	72,0	2,0
JUR	3,7	14,8	11,9	68,1	1,5
NAT	1,5	8,7	18,0	70,6	1,2
SAMF	2,7	10,7	19,1	64,0	3,6
SUND	2,8	16,5	23,5	53,9	3,3
TEO	0,0	16,0	12,0	72,0	0,0

Tabel 5.5. Oplevede problemer med sproglig præcision og korrekthed (blok 2) for hvert fakultet. Svarene på alle seks udsagn i blok 2 er lagt sammen.

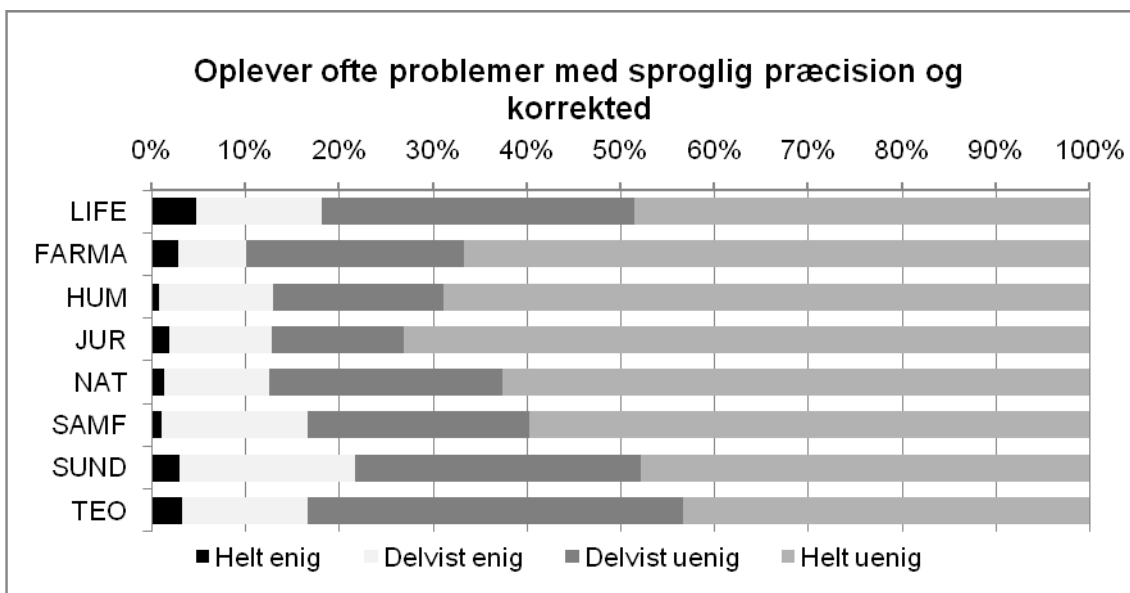
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke
LIFE	4,7	13,1	32,7	47,5	1,9
FARMA	2,9	7,2	23,2	66,7	0,0
HUM	0,8	11,9	17,8	67,5	1,9
JUR	1,9	10,9	14,1	73,1	0,0
NAT	1,3	11,1	24,5	61,9	1,2
SAMF	1,1	15,2	23,0	58,1	2,6
SUND	2,9	18,2	29,8	46,7	2,4
TEO	3,3	13,3	40,0	43,3	0,0

Tabel 5.6. Oplevede problemer med fagligt overskud på engelsk (blok 3) for hvert fakultet. Svarene på alle fem udsagn i blok 1 er lagt sammen.

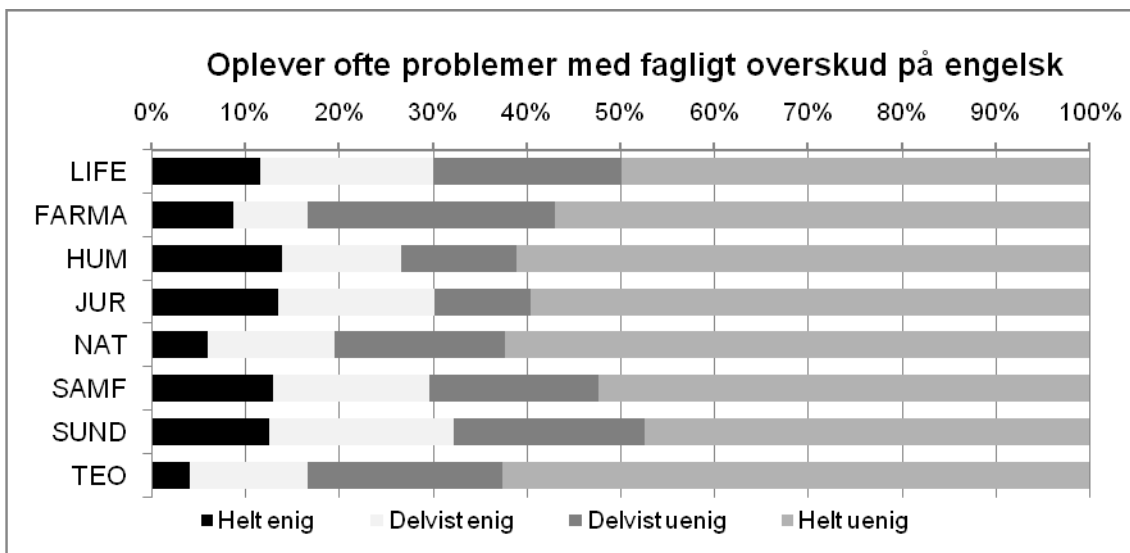
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke
LIFE	11,3	18,0	19,7	48,8	2,1
FARMA	8,7	7,8	26,1	56,5	0,9
HUM	13,7	12,3	12,0	59,7	2,3
JUR	13,1	16,2	10,0	57,7	3,1
NAT	5,9	13,3	17,9	61,1	1,8
SAMF	12,4	16,0	17,3	50,2	4,0
SUND	12,1	19,0	19,8	46,0	3,1
TEO	4,0	12,0	20,0	60,0	4,0

Figur 5.4. Oplevede problemer med sprogligt overskud i undervisningen (blok 1) for hvert fakultet. Svarene på alle fem udsagn i blok 1 er lagt sammen.

Figur 5.5. Oplevede problemer med sproglig præcision og korrekthed (blok 2) for hvert fakultet. Svarene på alle seks udsagn i blok 2 er lagt sammen.

Figur 5.6. Oplevede problemer med fagligt overskud på engelsk (blok 3) for hvert fakultet. Svarene på alle fem udsagn i blok 3 er lagt sammen.

Hvis man ser på alle tre blokke, viser det sig at respondenterne fra SUND og LIFE har været mindst uenige i at de ofte oplever problemer med brug af engelsk i faglig sammenhæng, eller med andre ord, der er relativt flere på disse fakulteter der oplever problemer. Omvendt er der færrest på NAT og HUM der oplever problemer med brug af engelsk. Bemærk at disse relative forskelle skal forstås på baggrund af at der på alle fakulteter er en massiv overvægt af respondenter der ikke oplever problemer.

Der kan som nævnt være mange årsager til de observerede forskelle. Det er muligt at de til dels afspejler forskelle i underviserens engelskkompetencer, men her er det værd at bemærke at mens underviserne på NAT godt nok havde de højeste selvvurderinger af alle, lå underviserne på HUM en del lavere – også lavere end underviserne på LIFE og SUND. Vi kan således ikke forklare forskellene udelukkende ved at referere til en sammenhæng mellem selvvurderet engelskkompetencer og oplevede problemer med brug af engelsk, og vi kan ikke ud fra undersøgelsen sige noget om en eventuel sammenhæng med reel engelskkompetence. En anden forklaring kunne ligge i de opgaver man skal løse som underviser på de forskellige fakulteter. Det er muligt at fx laboratorieøvelser giver anledning til flere problemer end klasseundervisning eller forelæsning. Der kan også være systematiske forskelle i de studerendes forudsætninger for at modtage undervisning på engelsk. Nogle af disse mulige forklaringer kan belyses ved yderligere analyser af besvarelsene i denne undersøgelse, mens andre vil kræve opfølgende studier.

5.2. Andel af engelsksproglig undervisning og problemer med engelsk

De følgende tabeller og figurer viser hvordan oplevede problemer med engelsk varierer med andelen af engelsksproget undervisning.

Tabel 5.7. Oplevede problemer med sprogligt overskud i undervisningen (blok 1) sammenholdt med undervisningsandel på engelsk. Svarene på alle fem udsagn i blok 1 er lagt sammen.

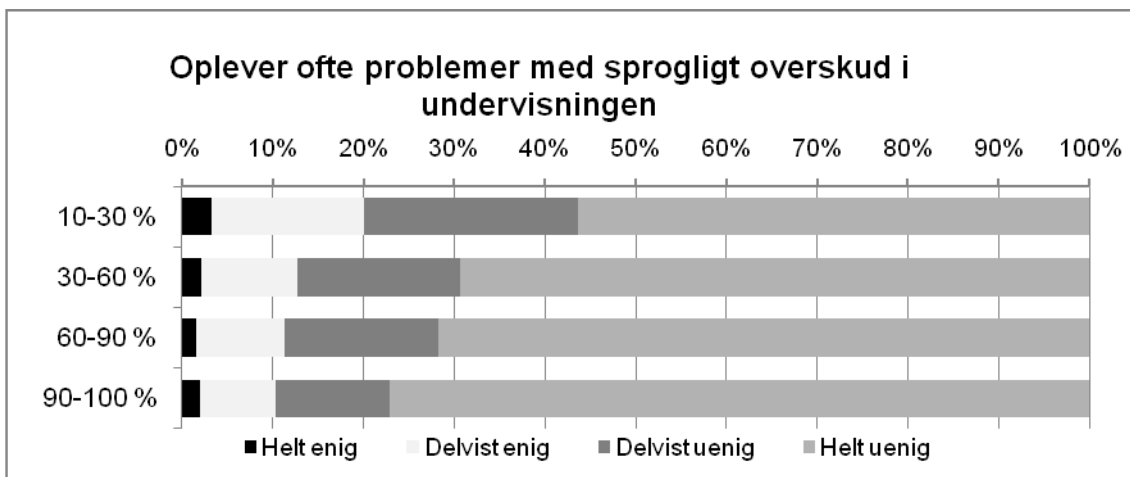
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke
10-30 %	3,2	16,5	23,3	55,4	1,7
30-60 %	2,0	10,4	17,5	67,8	2,3
60-90 %	1,5	9,7	16,9	71,5	0,3
90-100 %	2,0	8,0	12,3	74,9	2,8

Tabel 5.8. Oplevede problemer med sproglig præcision og korrekthed (blok 2) sammenholdt med undervisningsandel på engelsk. Svarene på alle fem udsagn i blok 2 er lagt sammen.

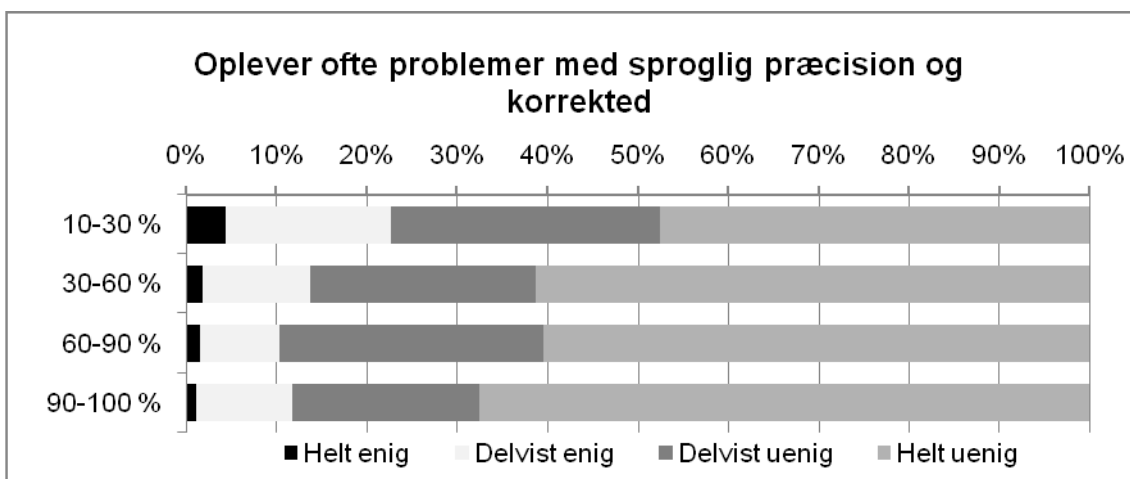
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke
10-30 %	4,3	17,9	29,2	46,7	1,9
30-60 %	1,8	11,8	24,6	60,3	1,5
60-90 %	1,6	8,8	29,1	60,4	0,1
90-100 %	1,1	10,3	20,2	65,7	2,6

Tabel 5.9. Oplevede problemer med fagligt overskud på engelsk (blok 3) sammenholdt med undervisningsandel på engelsk. Svarene på alle fem udsagn i blok 3 er lagt sammen.

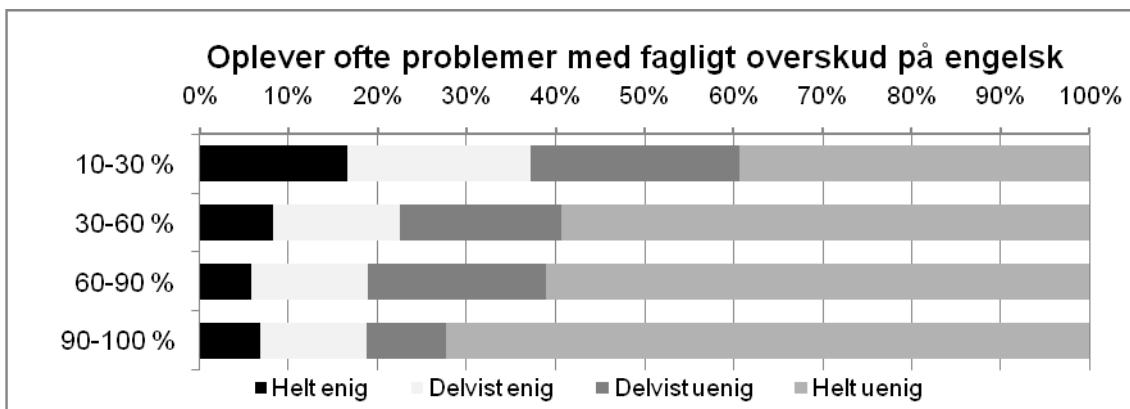
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke
10-30 %	16,1	20,1	22,9	38,3	2,6
30-60 %	8,0	13,9	17,7	58,0	2,4
60-90 %	5,6	13,0	19,8	60,5	1,0
90-100 %	6,5	11,7	8,7	70,2	3,0

Figur 5.7. Oplevede problemer med sprogligt overskud i undervisningen (blok 1) sammenholdt med undervisningsandel på engelsk. Svarene på alle fem udsagn i blok 1 er lagt sammen.

Figur 5.8. Oplevede problemer med sproglig præcision og korrekthed (blok 2) sammenholdt med undervisningsandel på engelsk. Svarene på alle fem udsagn i blok 2 er lagt sammen.

Figur 5.9. Oplevede problemer med fagligt overskud på engelsk (blok 3) sammenholdt med undervisningsandel på engelsk. Svarene på alle fem udsagn i blok 3 er lagt sammen.

Det overordnede mønster er meget klart: jo større en andel af respondenters undervisning der foregår på engelsk, des mindre enige er de i at de ofte oplever problemer på engelsk. Den mest markante forskel ses for gruppen af respondenter med 10-30 % engelsksproget undervisning, hvor langt flere ofte oplever problemer, men samme tendens ses mellem grupperne med højere andele undervisning på engelsk. Det er værd at bemærke at der var en tilsvarende sammenhæng mellem andel af engelsksproglig undervisning og selv vurderet engelskkompetence, hvor undervisere med en højere andel engelsksproglig undervisning vurderede deres engelsk højere (se afsnit 4.2), men det er svært på nuværende tidspunkt at afgøre om der er et direkte årsags-virkningsforhold mellem disse variable (og i så fald i hvilken retning).

5.3. Alder og problemer med engelsk

I afsnit 4.3 så vi at de yngste respondenter generelt vurderede deres engelskfærdigheder højere end ældre respondenter. I tabel og figur 5.10 – 5.12 vises den tilsvarende opdeling for oplevede problemer.

Tabel 5.10. Oplevede problemer med sprogligt overskud i undervisningen (blok 1) sammenholdt med alder. Svarene på alle fem udsagn i blok 1 er lagt sammen.

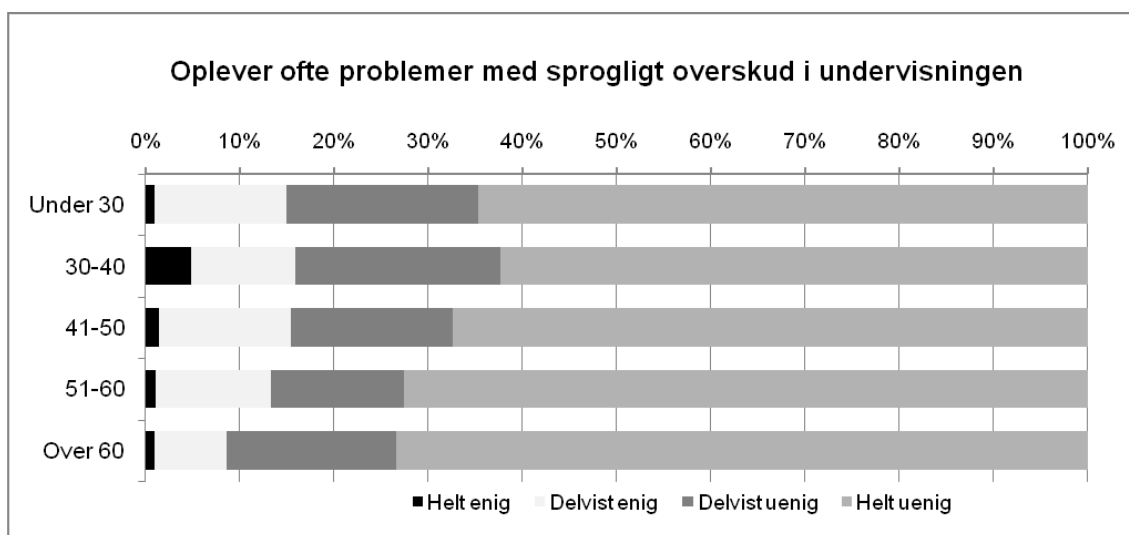
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke
Under 30	0,9	12,6	18,5	58,8	9,1
30-40	4,7	11,1	21,5	61,8	0,9
41-50	1,4	13,9	16,9	66,6	1,2
51-60	1,1	12,1	14,1	72,1	0,5
Over 60	0,9	7,6	17,9	73,2	0,3

Tabel 5.11. Oplevede problemer med sproglig præcision og korrekthed (blok 2) sammenholdt med alder. Svarene på alle fem udsagn i blok 2 er lagt sammen.

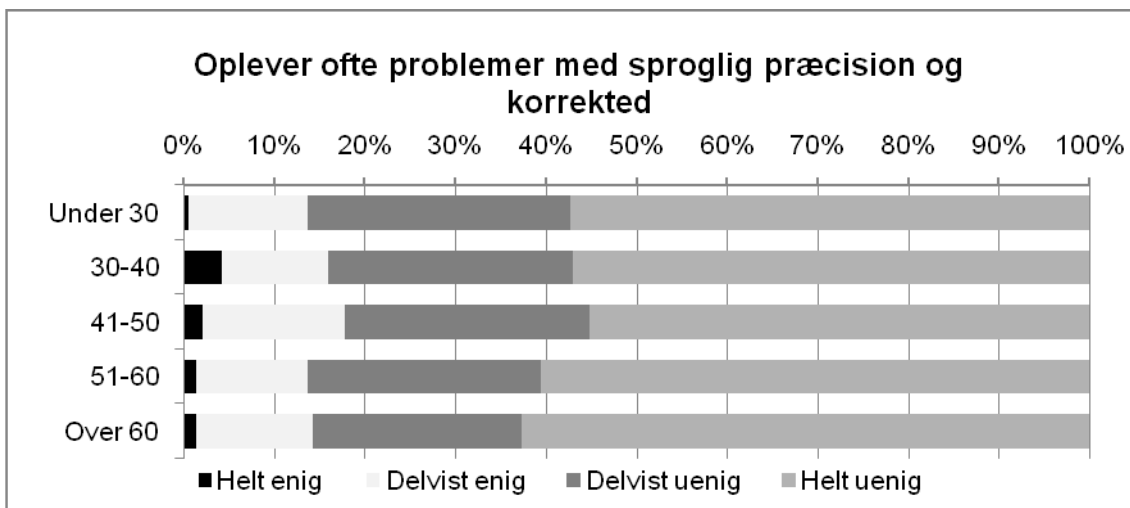
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke
Under 30	0,5	12,0	26,5	52,2	8,8
30-40	4,3	11,7	26,9	57,0	0,1
41-50	2,2	15,4	26,8	54,4	1,2
51-60	1,3	12,2	25,4	60,0	1,0
Over 60	1,5	12,7	23,0	62,5	0,2

Tabel 5.12. Oplevede problemer med fagligt overskud på engelsk (blok 3) sammenholdt med alder. Svarene på alle fem udsagn i blok 3 er lagt sammen.

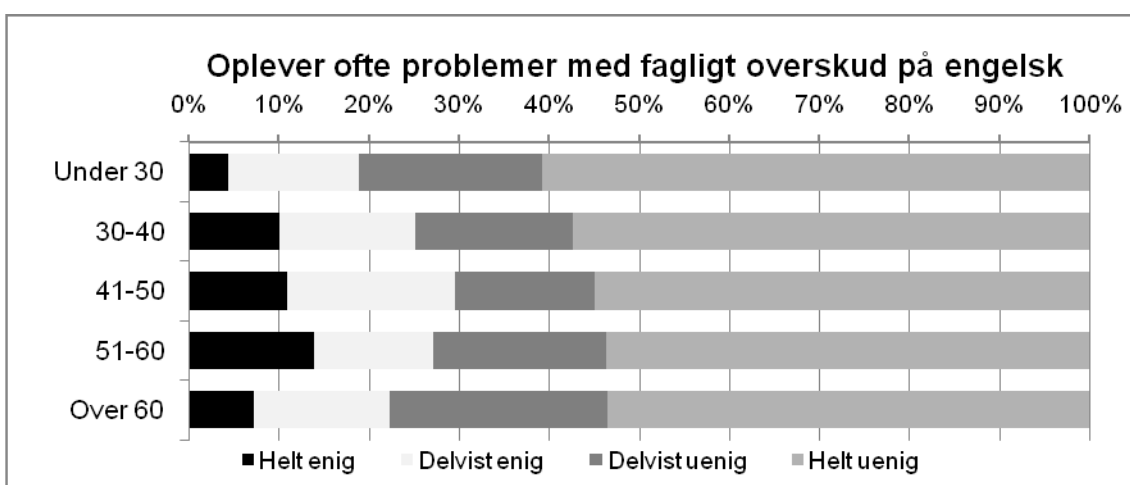
	Helt enig	Delvist enig	Delvist uenig	Helt uenig	Ved ikke
Under 30	4,1	13,5	18,8	56,5	7,1
30-40	9,8	14,7	16,9	55,7	2,8
41-50	10,9	18,6	15,4	54,7	0,4
51-60	13,7	13,0	18,9	52,6	1,8
Over 60	7,2	14,9	23,9	52,8	1,2

Figur 5.10. Oplevede problemer med sprogligt overskud i undervisningen (blok 1) sammenholdt med alder. Svarene på alle fem udsagn i blok 1 er lagt sammen.

Figur 5.11. Oplevede problemer med sproglig præcision og korrekthed (blok 2) sammenholdt med alder. Svarene på alle fem udsagn i blok 2 er lagt sammen.

Figur 5.12. Oplevede problemer med fagligt overskud på engelsk (blok 3) sammenholdt med alder. Svarene på alle fem udsagn i blok 3 er lagt sammen.

Sammenhængen mellem oplevede problemer med engelsk og alder synes at være systematisk men mere kompleks end sammenhængen med undervisningsandel på engelsk. Det er de yngste (under 30) og ældste (over 60) som generelt er mindst enige i at de ofte oplever problemer med engelsk, mens det er mere uklart hvordan det varierer mellem de tre midterste aldersgrupper. Uanset hvad forklaringen måtte være, er det interessant at disse to grupper markerer sig som dem der oplever færrest problemer. Man er ofte særligt opmærksom på den yngste gruppe, fordi de er de mest uerfarne mht. undervisning generelt, og på den ældste gruppe, fordi der er en udbredt forestilling om at der her er flest der har problemer med engelsk. Vi må altså enten revidere vores forestilling om hvilke grupper der er, eller føler sig, særligt berørt af at skulle undervise på engelsk, under den antagelse at selvrapporterede problemer er det relevante mål. Eller vi må omvendt konstatere at selvrapportering ikke er en pålidelig måde at identificere problemer med undervisning på engelsk på.

Bibliografi

- Airey, John (2009). *Science, Language and Literacy. Case Studies of Learning in Swedish University Physics*. Ph.d.-afhandling, Uppsala Universitet. URL: <http://uu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:173193>.
- Airey, John & Linder, Cedric (2006). Language and the experience of learning university physics in Sweden. *European Journal of Physics* 27, 553-560.
- Destination 2012. Københavns Universitets strategi. URL: <http://www.e-pages.dk/ku/4/>.
- Haberland, Hartmut, Henriksen, Carol, Phillipson, Robert & Skutnabb-Kangas, Tove (1991). Tak for mad! Om sprogæderi med dansk som livret. I J. Normann Jørgensen (red.), *Det danske sprogs status år 2001. Er dansk et truet sprog?*. København: Danmarks Lærerhøjskole.
- Klaasen, Renate G. (2001). *The international university curriculum. Challenges in English medium instruction*. Ph.d.-afhandling, Technische Universiteit Delft. URL: <http://repository.tudelft.nl/view/ir/uuid%3Adea78484-b8c2-40d0-9677-6a508878e3d9/>.
- Kulturministeriet (2008). *Sprog til tiden – rapport fra Sprogudvalget*. København: Kulturministeriet. URL: <http://www.kum.dk/sw69649.asp>.
- Videnskabsministeriet (2009). *Kvindelige forskertalenter – dansk forsknings uudnyttede reserve*. København: Videnskabsministeriet. URL: <http://vtu.dk/publikationer/2009/kvindelige-forskertalenter-dansk-forsknings-uudnyttede-reserve/>.
- Vinke, Adriana A. (1995). *English as the medium of instruction in Dutch engineering education*. Ph.d.-afhandling, Technische Universiteit Delft. URL: <http://repository.tudelft.nl/view/ir/uuid:491b55f9-fbf9-4650-a44d-acb9af8412a8/>.